

گزارش توجیهی سیاست‌های کلی نظام در زمینه تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی

تدوین: کمیسیون اقتصاد کلان^۱

چکیده

از مشکلات بنیانی که الگوسازی جهت تدوین نقشه‌ی راه سیاست‌های کلی کشور را دشوار ساخته، فقدان نگرش و الگوی رسمی حاکمیتی در این زمینه است. از این رو کارشناسان تدوین‌کننده‌ی سندهای پیش‌نویس سیاست‌های کلی حمایت از تولید، کوشیده‌اند بندهای سیاست‌های کلی را در چارچوبی که حکم حکومتی در مورد آن‌ها قابل اعمال باشد، ارائه نمایند. در این مقاله ضمن بیان مبانی نگرشی تدوین سیاست‌های کلی نظام، سیاست‌های پیشنهادی در زمینه تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی ارائه شده است. این گزارش شامل بخش‌های مختلفی است که هر بخش عهده دار تبیین الزامات تدوین این نوع سیاست کلی می‌باشد.

واژگان کلیدی:

تولید ملی، موانع نهادی، سرمایه‌گذاری، نیروی کار، سیاست‌های کلی نظام، اصلاح الگوی مصرف، اشتغال، بهره‌وری.

۱ - کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و امور اداری دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام (تلفن:

۲۲۲۵۸۸۹۹)

۱- مقدمه

جهت تدوین این گزارش بیش از سه هزار ساعت مطالعه و بحث کارشناسی و ۲۵۰ ساعت کار اداری در دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام انجام شده است. علاوه بر آن طی هشت جلسه در بیت مقام معظم رهبری، مسئولان محترم حاضر در جلسات، نظرات تکمیلی خود را ارائه نموده اند

در جمع بندی نهایی، تلاش گردیده مجموعه ای منسجم تدوین شود؛ که چارچوب های سیاست کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ی ایرانی را در بر گیرد. نکته ی مهمی که بایستی به آن عنایت داشت آنست که برخی از بندهای سیاست های کلی پیشنهادی در بحث های پیشین مجمع تشخیص مصلحت نظام در چارچوب سیاست های کلی پیشنهادی برای جهادی اقتصادی مطرح شده ؛ اما از آنجا که مسیر تصویب سیاست های کلی تغییر نموده، این بحث ها کم و بیش ناتمام باقی مانده است. استفاده از نتایج بحث های مورد اشاره می تواند در ارزش گذاری بر جهت گیری بندهای مختلف سیاست های کلی پیشنهادی کنونی، اثر گذار باشد.

۲- الزامات تدوین گزارش سیاستهای کلی

گزارش حاضر مبین مبانی نگرشی تدوین سیاست های کلی نظام در زمینه تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ی ایرانی است. این گزارش از بخش های مختلفی تشکیل شده، که هر بخش مباحثی از الزامات تدوین این نوع سیاست کلی را بیان می نماید.

چنانکه در گزارش اشاره شده، فقدان نگرش و الگوی رسمی حاکمیتی در کشور، یکی از موانع اساسی است که الگوسازی در راستای تدوین نقشه ی راه سیاست های کلی را ناممکن می سازد. به نظر می رسد که ساماندهی به این موضوع از الزامات ضروری امر است، اما در غیاب نگرش رسمی، فقط می توان با روش های ارزیابی وضعیت، بدون تکیه بر الگوی رفتاری، اولویت ها را تشخیص داد. اقدامات انجام شده در این چارچوب در گزارش به دقت ترسیم شده است تا نقشه ی راه و چشم انداز تحقیق روشن و شفاف شود.

بدیهی است که تدوین مجموعه ای از سیاست های کلی که تمامی اهداف و معضلات را پوشش دهد، چنان گسترده می شود که لاجرم اجرای آن تعلیق به محال می گردد.. با در نظر داشتن چنین مشکلی، کارشناسان تدوین کننده ی سندهای پیش نویس، کوشیده اند تا مهم ترین موارد را مطمح نظر قرار داده و در کارآمدترین شکل، بندهای سیاست های کلی رادر چارچوبی که حکم حکومتی در مورد آن ها قابل اعمال باشد، ارائه نمایند.

۳- معضلات اساسی بخش‌های تولید، کار و سرمایه در کشور

معضلات اساسی بخش تولید، کار و سرمایه، با بهره‌گیری از یافته‌های مربوط به مطالعات صورت گرفته جهت تدوین سیاست‌های کلی در آن حوزه‌ها، استخراج و فهرست شده است. فقدان نگرش رسمی جهت برنامه‌ریزی‌های درازمدت و کلان‌تر از برنامه‌های توسعه‌ای پنج‌ساله، و فقدان نقشه‌ی راه در مورد سند چشم‌انداز، سبب شده است که نتوان با الگوسازی منسجم به نیازهای پایه‌ای پی برد. این نارسایی سبب می‌شود که نتوان به شکل مطلوب برنامه‌های حاکمیتی را مدون نموده، و در این زمینه فقط می‌توان با تکیه بر نظرات افراد اولویت‌ها را تنظیم نمود. کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری دبیرخانه‌ی مجمع تشخیص مصلحت نظام، کوشیده است تا با بهره‌گیری از آرای مسئولان، نخبگان و فعالان این بخش، فهرستی از موانع و معضلات اصلی بخش تولید، کار و سرمایه را، به شرح زیر، تدوین نماید. این معضلات به عنوان یکی از مبانی طراحی اهداف در بندهای مختلف سیاست‌های کلی نظام، در زمینه تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی مد نظر قرار گرفته است. فهرست ۴۴ مورد از موانع و معضلات در ذیل به صورت جداگانه آورده شده است.

۳-۱: معضلات بخش تولید:

۱. فقدان نگرش واحد و با ثبات جهت پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور،
۲. فقدان قدرت رقابت،
۳. کندی جریان تأمین مالی،
۴. طولانی بودن جریان سفارش از خارج و استفاده از محصولات خارجی،
۵. کوچک ماندن مقیاس،
۶. پایین بودن سطح دانش فنی تولید،
۷. محدودیت منابع جهت تحقیق، توسعه و نوسازی فعالیت‌های اقتصادی،
۸. بی‌ثباتی قوانین و مقررات در بخش تولید،
۹. معضلات فضای کسب و کار،

۱۰. محدودیت دسترسی به بازار به دلایل داخلی و خارجی،
۱۱. محدودیت عرضه ی محصولات جدید،
۱۲. فقدان تعامل مناسب با کشورهای دیگر،
۱۳. ضعف دانش در زمینه ضوابط مطلوبیت کالاها و خدمات در سطح جهان (شرط سبز بودن: نداشتن عوامل آلاینده، قراردادن در محدوده ی مطلوب مصرف انرژی،)،
۱۴. فقدان نگرش مثبت به تولیدکننده و سرمایه دار در جامعه،
۱۵. ضعف شبکه ی توزیع محصولات،
۱۶. رفتار تبعیض آمیز به نفع بنگاه های دولتی، در مقابل بنگاه های شبه دولتی و خصوصی،
۱۷. فقدان آمار و اطلاعات روزآمد و دقیق جهت تصمیم گیری و رصد وضعیت موجود،
۱۸. فقدان سیاست های انگیزشی برای ارزآوری و ورود به بازارهای جهانی، به ویژه به صورت باثبات یا درازمدت،
۱۹. بالابودن نرخ ائتلاف منابع به دلیل ناپیوستگی ساختار بخش تولید.
۲۰. بی تفاوتی نسبت به قوانین و مقررات کشور،
۲۱. فقدان شفافیت در کلیه ی موارد اجرایی (نیازها و الزامات نانوشته است و هرکس به سلیقه ی خود برداشتی از آن دارد)،
۲۲. فقدان فرهنگ اسقاط سازی به موقع، و طولانی بودن مدت بهره برداری، بیش از حد بهینه ی بهره وری (به عنوان مثال کارخانه ای که بیش از ۳۰ سال است نوسازی نشده، همچنان مورد بهره برداری قرار می گیرد و ماشین آلات به قدری فرسوده اند که محصول تولیدی با کیفیتی بسیار نازل ارائه می شود، و هزینه ی تعمیر و نگهداری این ماشین آلات به مراتب بیش از حد معیارهای جهانی است. در بخش نساجی مشکل فرسودگی ماشین آلات به شدت مشهود است)،
۲۳. ناقص بودن زنجیره ی تولید،

۳-۲: معضلات بخش نیروی کار:

- ۲۴. پایین بودن بهره‌وری نیروی کار،
- ۲۵. نا آگاهی از دانش فنی نوین و فقدان آموزش‌های کافی برای هم‌ترازی عمومی نیروی کار ایرانی با نیروی کار خارجی،
- ۲۶. محدودبودن امکان فعالیت نیروی کار متخصص که می‌توانند در سطح فرابنگاهی بازدهی بیشتر داشته باشند،
- ۲۷. فقدان پیوستگی بین برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌ها و نیازهای بازار کار،
- ۲۸. فقدان توجه نسبت به توانایی‌های فنی در نیروی کار،
- ۲۹. اعمال تبعیض‌های گسترده در انتخاب نیروی کار جهت فعالیت‌های اقتصادی

۳-۳: معضلات بخش سرمایه و تأمین مالی:

- ۳۰. فقدان نهادهای کارآمد در تجهیز منابع مالی، در بازار سرمایه‌ی کشور
- ۳۱. بالابودن ریسک سرمایه‌آوری
- ۳۲. پایین بودن نقدینگی سرمایه‌آوری
- ۳۳. محدودبودن زمینه‌های سرمایه‌آوری
- ۳۴. بهره‌وری پایین منابع سرمایه‌ای در کشور
- ۳۵. تأخیرهای گسترده در استفاده از سرمایه‌گذاری‌ها
- ۳۶. فقدان دسترسی به دانش فنی بالا در بخش سرمایه
- ۳۷. بالابودن هزینه‌ی تأمین منابع سرمایه‌ای از شبکه‌ی مالی کشور
- ۳۸. محدودبودن امکان دسترسی به منابع مالی خارجی
- ۳۹. بالابودن ریسک دریافت منابع مالی از خارج (به دلیل نوسان‌های شدید در نرخ ارز و افت مداوم ارزش پول ملی)
- ۴۰. دسترسی نابرابر و متکی به نفوذ و روابط به منابع سرمایه‌ای موجود
- ۴۱. فقدان تعهد بنگاه‌های مالی نسبت به اجرای تعهدات سرمایه‌ای برای کارآفرینان
- ۴۲. برقراری نوعی پیوند ناگفته در کم‌نمایی نیازها و اعلام اقساطی منابع مورد نیاز سرمایه‌گذار
- ۴۳. موانع قانونی و فرهنگی جهت تشکیل نهادهای مختلف جهت تجهیز منابع سرمایه‌ای (مانند شرکت‌های سهامی محدود یا سهامی عام)
- ۴۴. حاکمیت ساختار فرهنگی مصرف‌بنیان که داشتن اوراق بهادار را نسبت به داشتن طلا و دارایی‌های بدون بازده، از اهمیت کمتر برخوردار می‌سازد.

۴- روش شناسی تدوین پیش نویس سیاست های کلی نظام

یکی از متعارف ترین روش های آسیب شناسی، استفاده از نظرات دست اندرکاران امر، با بهره گیری از روش پرسش گری مستقیم است. این روش هزینه ی زیادی داشته و در مدت کوتاه قابل انجام نیست. با عنایت به محدود بودن نیروی انسانی دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام، و با در نظر گرفتن عملکرد تخصصی این نیرو، روش آسیب شناسی مورد استفاده؛ بهره گیری از امکانات موجود و تحقیقات مختلف در زمینه های مورد نظر بوده است.

جهت شناسایی نارسایی های موجود در بخش های تولید، سرمایه و نیروی کار، کارشناسان کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام، از روش های زیر استفاده نموده اند:

۴۵. مطالعه و بررسی محتوای سخنرانی های مقام معظم رهبری در زمان های مختلف و تفکیک موضوعی مطالب جهت شناسایی موارد مربوط به تولید، سرمایه و نیروی کار،

۴۶. استفاده از آرای نخبگان بخش های مربوطه، و دریافت نظرات آن ها با استفاده از روش طوفان مغزی در نشست های مختلف اقتصادی،

۴۷. بهره گیری از نظرات اعضای محترم کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری مجمع تشخیص مصلحت نظام،

۴۸. استفاده از نظرات هیأت علمی کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام، و گروه های علمی کمیسیون در موارد مختلف در سال های اخیر،

۴۹. استفاده از یافته های ارزیابی فضای کسب و کار که در سال های اخیر توسط مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی تهیه می شود،

۵۰. بهره گیری از گزارش های مختلف تدوین شده توسط سازمان ها، نهادها و محققان مختلف در بخش های گوناگون.

۵- تدوین فهرست عناوین سیاست های کلی

جهت تدوین فهرست عناوین سیاست های کلی، مجموعه ای از معضلات، نکات مطرح شده در سخنان مقام معظم رهبری در سال های اخیر، اهداف سیاست های کلی اعلام شده که به نظر می رسد هنوز به تأکید نیاز داشته و یا موارد تکمیلی باید به آن ها افزوده شود، تحقیقات موجود در مجمع تشخیص مصلحت نظام در زمینه مسایل اقتصادی و اجتماعی کشور، و گزارش تحقیقات انجام گردیده، مطرح نظر قرار گرفته است. این فهرست در نشست های مختلف با اعضای محترم کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح و تدقیق شده است.

در نهایت فهرستی به شرح زیر گردآوری گردیده که مجموعه‌ای از سیاست‌های کلی برای جهت دادن به رشد تولید ملی و توسعه‌ی کار و سرمایه‌ی ایرانی را فراهم نموده است. این فهرست ابعاد مختلفی از تولید ملی و کار و سرمایه‌ی ایرانی را نشان می‌دهد؛ که در صورت التزام جدی به آن، می‌توان انتظار داشت که توسعه‌ی اقتصادی محقق گردیده، و نیروی کار و سرمایه‌ی ایرانی توانمندتر و با بهره‌وری بیشتر در اقتصاد جهانی فعال شود.

محورهای اصلی اثرگذار بر تولید ملی و کار و سرمایه‌ی ایرانی

۱. بهره‌وری
۲. پژوهش و گسترش
۳. ساختار تولید در کشور
۴. تراز پرداخت‌های خارجی کشور و تکمیل زنجیره‌ی تولید
۵. ارزآوری
۶. ارزش پول ملی و مدیریت ارزی
۷. فضای کسب و کار
۸. عملکرد دولت در مقایسه با سایر فعالان اقتصادی
۹. عملکرد نهادهای دولتی
۱۰. شفاف‌سازی و سلامت اقتصاد
۱۱. توانمندسازی نیروی کار
۱۲. قدرت تحرک نیروی کار
۱۳. وضعیت سرمایه‌ی اجتماعی
۱۴. وضعیت ضایعات در کار و سرمایه در کشور
۱۵. تنوع و امکانات سرمایه‌گذاری
۱۶. وضعیت سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر
۱۷. وضعیت و جهت‌گیری مدیریت در صندوق توسعه‌ی ملی
۱۸. وضعیت قوانین و مقررات در کشور
۱۹. وضعیت نظام توزیع در کشور
۲۰. مدیریت منابع مالی

سیاست‌های کلی با هدف بهینه‌نمودن وضعیت این محورها در سطح حاکمیتی تدوین شده است، تا از این طریق زمینه‌ی لازم برای جهت‌دهی مطلوب به رشد تولید ملی و توسعه‌ی کار و سرمایه‌ی ایرانی فراهم شود. جهت‌گیری‌های اعلام شده در سیاست‌های کلی، به ابعاد مختلفی از وضعیت تولید ملی و کار و سرمایه‌ی ایرانی می‌پردازد که در صورت پایبندی به آن‌ها، می‌توان انتظار داشت که توسعه‌ی اقتصادی تحقق یابد، و نیروی کار و سرمایه‌ی ایرانی توانمندتر و با

بهره وری بیشتر در اقتصاد جهانی فعال شود، لازمه ی این امر آنست که نظارت بر حسن اجرای این سیاست ها به صورت جدی انجام پذیرد.

متن پیش نویس سیاستهای کلی

- ۱- ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید با هدف بالابردن قدرت رقابت، کاهش هزینه‌های تولید، و بهبود کیفیت تولید و عوامل تولید از طریق تدابیر تشویقی و تنبیهی.
- ۲- تقویت و بهره‌گیری از تحقیق، توسعه و نوآوری در بخش‌های تولید، با هدف ارتقاء کیفی تولید کالا و خدمات، و بالابردن درجه ی کیفیت کالای ساخت داخل تا محصول نهایی با حفظ رقابت پذیری و حمایت از نوآوری و تولیدات دانش بنیان ارایه گردد.
- ۳- بازسازی ساختار تولید ملی با اعطای مشوق‌های لازم در جهت افزایش قدرت رقابتی کالاها و خدمات داخلی و گسترش محصولات با ماهیت راهبردی یا مورد نیاز مصارف عمومی یا بخش تولیدی کشور.
- ۴- فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی در بازه ی زمانی معین.
- ۵- حمایت از تولید محصولات ارزاور.
- ۶- مدیریت منابع ارزی با تأکید بر تأمین نیازهای تولید ملی و کارآفرینان به ارز و ثبات ارزش پول ملی.
- ۷- بهبود فضای کسب و کار با هدف افزایش تولید ملی با اصلاح زمینه‌های قانونی، اجرایی، اداری و فرهنگی.
- ۸- ارتقا سهم مردم در تولید ملی از طریق افزایش انگیزه و عزم ملی، رعایت انضباط مالی و بودجه ای دولت، رفع تبعیض بین بخش دولتی و بخش‌های غیردولتی و خصوصی در دسترسی به اطلاعات و سایر موارد، حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط و تسریع در تحقق کامل سیاستهای کلی اصل ۴۴.
- ۹- تنظیم نقش نهادهای عمومی غیردولتی اقتصادی در جهت تولید ملی.
- ۱۰- شفاف سازی و روزآمد سازی اطلاعات و دسترسی آسان فعالان اقتصادی به آن و اطلاع رسانی در مورد ابعاد و فرصتهای سرمایه گذاری و سرمایه گذاران در رشته‌های مختلف.
- ۱۱- توانمندسازی نیروی کار با افزایش انگیزه، بهره‌وری و خلاقیت نیروی کار و ایجاد تناسب بین آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز پژوهشی با نیازهای بازار کار.
- ۱۲- بسترسازی برای تحرک نیروی کار ایرانی در سطح ملی و منطقه ای.
- ۱۳- تقویت سرمایه ی اجتماعی و نهادهای حامی کار و سرمایه ی ایرانی از طریق فعال سازی مردم نهادها و با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب نظران در تصمیمات اقتصادی.

- ۱۴ - جلوگیری از اتلاف منابع کار و سرمایه‌ی ایرانی از طریق اقداماتی مانند ارائه‌ی خدمات فنی و مشاوره‌ای فرابنگاهی و ارتقاء بازده اقتصادی در بخشهای مختلف اقتصادی.
- ۱۵ - گسترش تنوع ابزارهای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و تکمیل ساختارهای آن، و اعمال سیاست‌های تشویقی برای حضور عموم مردم و سرمایه‌گذاری منطقه‌ای در بازار سرمایه.
- ۱۶ - تشویق ورود سرمایه‌های ایرانی به حوزه‌ی سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر متضمن تحقیق و توسعه، از طریق تأسیس صندوق‌های شراکت در سرمایه‌گذاری و حمایت‌های قانونی برای محققان و سرمایه‌گذاران این حوزه.
- ۱۷ - کارآمدسازی مدیریت منابع موجود در صندوق توسعه‌ی ملی در تولید.
- ۱۸ - تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل فعالیت در بخش‌های تولیدی در سطح ملی با رویکرد ثبات نسبی در قوانین.
- ۱۹ - کارآمدکردن نظام توزیع کالاها و خدمات با استفاده از ساز و کارهای شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی و کاهش واسطه‌های غیرضرور.
- ۲۰ - گسترش منابع مالی و کارآمدسازی مدیریت آن در جهت افزایش ظرفیت تولید ملی و کاهش هزینه‌های تأمین مالی مورد نیاز، به ویژه با ساماندهی، گسترش و حمایت از نهادهای مالی توسعه‌ای و بیمه‌ای.

۶- ارتباط بین بندهای پیش‌نویس سیاست‌های کلی و سیاست‌های کلی ابلاغی

یکی از مواردی که در طراحی سیاست‌های کلی نظام در زمینه تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی مد نظر بوده است، تأکید بر مواردی از سیاست‌های کلی ابلاغی است که به نظر می‌رسد اجرای جدی آن‌ها از اهمیت بسیار برخوردار است، و یا به افزودن سیاست‌های حامی و پشتیبان نیاز دارند. در زیر جدول مقایسه‌ای بین سیاست‌های کلی پیشنهادی و سیاست‌های کلی ابلاغی مشاهده می‌شود. همانطور که در جدول دیده می‌شود، فقط چندین بند از سیاست‌های کلی در حمایت و تأکید بر سیاست‌های کلی ابلاغی موجود آورده شده است، اما بندهای جدیدی هم در سیاست‌های کلی پیشنهادی وجود دارد. عنوان سیاست‌های ابلاغی که بندهای خاصی از آن مد نظر بوده‌اند، در جدول مشخص شده است.

الف-۱- متن پیش‌نویس سیاست کلی

ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید با هدف بالابردن قدرت رقابت، کاهش هزینه‌های تولید و بهبود کیفیت تولید و عوامل تولید از طریق تدابیر تشویقی و تنبیهی.

الف-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاست های کلی برنامه ی پنجم:

۲-۲۱- ارتقاء سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی به یک سوم در پایان برنامه.

سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف:

۳- توسعه و ترویج فرهنگ بهره‌وری با ارائه و تشویق الگوهای موفق در این زمینه و با تأکید بر شاخصهای کارآمدی، مسئولیت پذیری، انضباط و رضایت مندی.

سیاست های کلی نظام در بخش تشویق سرمایه گذاری:

۴- ارتقاء بهره‌وری اقتصاد کشور با اصلاحات و اقدامات لازم به ویژه اصلاحات ساختاری و مدیریتی و کاهش هزینه‌های مبادله و رفع موانع.

ب-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت و بهره‌گیری از تحقیق، توسعه و نوآوری در بخش های تولید، با هدف ارتقاء کیفی تولید کالا و خدمات، و بالابردن درجه ی کیفیت کالای ساخت داخل تا محصول نهایی با حفظ رقابت پذیری و حمایت از نوآوری و تولیدات دانش بنیان ارایه گردد.

ب-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاست های کلی نظام در بخش تشویق سرمایه گذاری

افزایش توان رقابت اقتصادی در داخل و صحنه های بین المللی از طریق لغو انحصارات غیر ضرور و تقویت ساختار رقابتی و زیرساختهای ملی و حمایت از ارتقاء خلاقیت و نوآوری.

ج-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بازسازی ساختار تولید ملی با اعطای مشوق های لازم در جهت افزایش قدرت رقابتی کالاها و خدمات داخلی و گسترش محصولات با ماهیت راهبردی یا مورد نیاز مصارف عمومی یا بخش تولیدی کشور.

ج-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

پ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی در بازه ی زمانی معین.

پ-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاستهای کلی برنامه ی پنجم:

۳-۲۲- قطع وابستگی هزینه‌های جاری دولت به درآمدهای نفت و گاز تا پایان برنامه.

ت-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

حمایت از تولید محصولات ارزآور.

ت-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

ث-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

مدیریت منابع ارزی با تأکید بر تأمین نیازهای تولید ملی و کارآفرینان به ارز و ثبات ارزش پول ملی.

ث-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

چ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بهبود فضای کسب و کار با هدف افزایش تولید ملی با اصلاح زمینه‌های قانونی، اجرایی، اداری و فرهنگی.

چ-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاستهای کلی برنامه ی پنجم:

۳-۲۱- بهبود فضای کسب و کار کشور با تأکید بر ثبات محیط اقتصاد کلان، فراهم آوردن زیرساختهای ارتباطی، اطلاعاتی، حقوقی، علمی و فناوری مورد نیاز، کاهش خطر پذیریهایی کلان اقتصادی، ارائه ی مستمر آمار و اطلاعات به صورت شفاف و منظم به جامعه.

سیاستهای کلی اشتغال:

۵- بهبود محیط کسب و کار و ارتقاء شاخصهای آن (محیط سیاسی، فرهنگی و قضایی و محیط اقتصاد کلان، بازار کار، مالیات ها و زیر ساختها) و حمایت از بخشهای خصوصی و تعاونی و رقابت از راه اصلاح قوانین، مقررات و رویه های ذی ربط در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

سیاست های کلی نظام در بخش تشویق سرمایه گذاری

۵- افزایش توان رقابت اقتصادی در داخل و صحنه های بین المللی از طریق لغو انحصارات غیر ضرور و تقویت ساختار رقابتی و زیرساختهای ملی و حمایت از ارتقاء خلاقیت و نوآوری.

ح-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

ارتقا سهم مردم در تولید ملی از طریق افزایش انگیزه و عزم ملی، رعایت انضباط مالی و بودجه ای دولت، رفع تبعیض بین بخش دولتی و بخش های غیردولتی و خصوصی در دسترسی به اطلاعات و سایر موارد، حمایت از بنگاههای کوچک و متوسط و تسریع در تحقق کامل سیاستهای کلی اصل ۴۴.

ح-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاستهای کلی برنامه ی پنجم:

۳-۲۲- قطع وابستگی هزینه های جاری دولت به درآمدهای نفت و گاز تا پایان برنامه.

۲-۲۵- ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست گذاری، هدایت و نظارت).

۲۷- سرمایه گذاری در استحصال و استخراج گاز و نفت و معادن مشترک با کشورهای همسایه با رعایت سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.

سیاست های کلی نظام در بخش مالی

۱- قطع اتکاء هزینه های جاری به نفت و تأمین آن از محل درآمد مالیاتی و سایر درآمدها حداکثر تا پایان برنامه ی پنجم.

سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

کل مجموعه ی سند سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.

خ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنظیم نقش نهادهای عمومی غیردولتی اقتصادی در جهت تولید ملی.

خ-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

د-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

شفاف سازی و روزآمد سازی اطلاعات و دسترسی آسان فعالان اقتصادی به آن و اطلاع رسانی در مورد ابعاد و فرصتهای سرمایه گذاری، و سرمایه گذاران در رشته های مختلف.

د-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاست های کلی برنامه ی پنجم

۱-۲۵- حمایت از شکل گیری بازارهای رقابتی.

۴-۳۴- تأمین برخورداری آحاد جامعه از اطلاعات اقتصادی.

سیاستهای کلی اشتغال:

۴- ایجاد نظام جامع اطلاعات بازار کار.

د-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

توانمندسازی نیروی کار با افزایش انگیزه، بهره وری و خلاقیت نیروی کار و ایجاد تناسب بین آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز پژوهشی با نیازهای بازار کار.

د-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاست های کلی برنامه ی پنجم

۷- تحول در نظام آموزش عالی و پژوهش در موارد زیر:

۱-۷- افزایش بودجه ی تحقیق و پژوهش به ۳ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان برنامه ی پنجم و افزایش ورود دانش آموختگان دوره ی کارشناسی به دوره‌های تحصیلات تکمیلی به ۲۰ درصد.

۲-۷- دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن در برنامه ی پنجم.

۳-۷- ارتباط مؤثر بین دانشگاهها و مراکز پژوهشی با صنعت و بخشهای مربوطه.

۴-۷- توانمندسازی بخش غیردولتی برای مشارکت در تولید علم و فناوری.

۵-۷- دستیابی به فناوری‌های پیشرفته مورد نیاز.

۸- تحول در نظام آموزش و پرورش با هدف ارتقاء کیفی آن بر اساس نیازها و اولویتهای کشور در سه حوزه ی دانش، مهارت و تربیت و نیز افزایش سلامت روحی و جسمی دانش آموزان.

سیاستهای کلی اشتغال:

۲- آموزش نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار (فعلی و آتی) و ارتقاء توان کارآفرینی با مسؤولیت نظام آموزشی کشور (آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه ای و آموزش عالی) و توأم کردن آموزش و مهارت‌توجه مکاریننگاهها یا اقتصاد ی جهت استفاده از ظرفیت آنها.

۳- ایجاد فرصتهای شغلی پایدار با تأکید بر استفاده از توسعه ی فناوری و اقتصاد دانش بنیان و آینده نگری نسبت به تحولات آنها در سطح ملی و جهانی.

- ر-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
بسترسازی برای تحرک نیروی کار ایرانی در سطح ملی و منطقه ای.
ر-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه
فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

- ز-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
تقویت سرمایه ی اجتماعی و نهادهای حامی کار و سرمایه ی ایرانی از طریق
فعال سازی مردم نهادها و با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب نظران در
تصمیمات اقتصادی.
ز-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه
فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

- ژ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
جلوگیری از اتلاف منابع کار و سرمایه ی ایرانی از طریق اقداماتی مانند ارائه ی
خدمات فنی و مشاوره ای فرابنگاهی و ارتقاء بازده اقتصادی در بخشهای مختلف
اقتصادی.
ژ-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه
فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

- س-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
گسترش تنوع ابزارهای سرمایه گذاری در بازار سرمایه و تکمیل ساختارهای
آن، و اعمال سیاستهای تشویقی برای حضور عموم مردم و سرمایه گذاری منطقه ای
در بازار سرمایه.
س-۲- موارد سیاستهای کلی ابلاغی مشابه

سیاست های کلی نظام در بخش مالی:

- ۴ - ساماندهی، گسترش و ارتقاء بازار مالی ایران (سرمایه، پول و بیمه) با
تأکید بر کارایی، شفافیت، سلامت، با بهره مندی از فناوری های نوین، همچنین
ایجاد اعتماد و حمایت از سرمایه گذاران و مؤسسات فعال در بازارهای مالی با حفظ
مسئولیت پذیری آنان، تشویق رقابت و ابتکارات، پیش گیری از وقوع بحرانها و
مقابله با تخلفهای حقوقی و کیفری مالی
ش-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
تشویق ورود سرمایه های ایرانی به حوزه ی سرمایه گذاریهای خطرپذیر
متضمن تحقیق و توسعه، از طریق تأسیس صندوقهای شراکت در سرمایه گذاری و
حمایتهای قانونی برای محققان و سرمایه گذاران این حوزه.

ش-۲- موارد سیاست‌های کلی ابلاغی مشابه

سیاست‌های کلی اشتغال:

۱۰- حمایت از تأسیس و توسعه‌ی صندوق‌های شراکت در سرمایه بر ای تجاری سازی ایده‌ها و پشتیبانی از شرکتهای نوپا، کوچک و نوآور.

ص-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمدسازی مدیریت منابع موجود در صندوق توسعه‌ی ملی در تولید.

ص-۲- موارد سیاست‌های کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

ض-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تفقیح و اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل فعالیت در بخش‌های تولیدی در سطح ملی با رویکرد ثبات نسبی در قوانین.

ض-۲- موارد سیاست‌های کلی ابلاغی مشابه

سیاست‌های کلی نظام در بخش تشویق سرمایه‌گذاری

۱۰- ساماندهی رفتار تقنینی اداری، قضایی، بازرسی، نظارت، حسابرسی و

تخصصی کردن امور در جهت حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید.

ط-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمدکردن نظام توزیع کالاها و خدمات با استفاده از ساز و کارهای

شفاف سازی و اطلاع رسانی و کاهش واسطه‌های غیر ضرور.

ط-۲- موارد سیاست‌های کلی ابلاغی مشابه

فاقد سیاست کلی ابلاغی مشابه.

ظ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

گسترش منابع مالی و کارآمدسازی مدیریت آن در جهت افزایش ظرفیت تولید

ملی و کاهش هزینه‌های تأمین مالی مورد نیاز، به ویژه با ساماندهی، گسترش و

حمایت از نهادهای مالی توسعه‌ای و بیمه‌ای.

ظ-۲- موارد سیاست‌های کلی ابلاغی مشابه

سیاست‌های کلی نظام در بخش مالی:

۴ - ساماندهی، گسترش و ارتقاء بازار مالی ایران (سرمایه، پول و بیمه) با

تأکید بر کارایی، شفافیت، سلامت، با بهره‌مندی از فناوری‌های نوین، همچنین

ایجاد اعتماد و حمایت از سرمایه‌گذاران و مؤسسات فعال در بازارهای مالی با حفظ

مسئولیت‌پذیری آنان، تشویق رقابت و ابتکارات، پیش‌گیری از وقوع بحرانها و

مقابله با تخلفهای حقوقی و کیفری مالی

۷-ارتباط بین بندهای پیش نویس سیاستهای کلی و سخنان مقام رهبری

تبیین مساله توسط مقام معظم رهبری با سخنانی از سوی ایشان در جمع گروه های مختلف صورت گرفته است و در سالهای گذشته هم ابعادی از موضوع توسط معظم له مطرح شده است. برای نمایش ارتباط بین بندهای پیش نویس سیاستهای کلی و خواسته های مقام رهبری، در جدول زیر برخی از مطالب مقام رهبری در مورد هر بند آورده شده است. ذکر این موارد برای نشان دادن ارتباط است و به هیچ عنوان این معنا را نمی رساند که سخنان مقام رهبری فقط به موارد ذکر شده محدود می شود.

ارائه ی مطالب مقام معظم رهبری در دو چارچوب انجام شده است. در چارچوب نخست که متن سخنان معظم له با ذکر زمان ایراد سخنرانی آورده شده است، استدلال این بوده است که کلام به اندازه ی کافی رسا و گویا و وافی به مقصود است که نیازی به تفسیر ندارد. در عین حال در هر قسمت مطالبی هم آورده شده است که در آن تفسیرهایی از سخنان مقام رهبری وجود دارد که این قسمت با سایه ی خاکستری روشن مشخص شده است. هر دو موضوع آورده شده است تا مبنای قضاوت مسئولان محترم قرار بگیرد. همانطور که در دیده می شود، کم و بیش برای تمام بندهای سیاستهای کلی پیشنهادی، توضیحاتی در سخنرانیهای مقام رهبری وجود دارد که نشان می دهد این موارد مد نظرشان بوده است.

الف-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید با هدف بالابردن قدرت رقابت، کاهش هزینه‌های تولید و بهبود کیفیت تولید و عوامل تولید از طریق تدابیر تشویقی و تنبیهی.

الف-۱- خواسته های مقام رهبری

- ✓ توجه به ایجاد مزیت‌های رقابتی: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ برجسته کردن تولید ملی با توجه به کیفیت: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ اهمیت قابل رقابت بودن قیمت تمام شده: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ اصلاح ساخت تولید کشور: ۱-۰۱-۱۳۹۱
- ✓ لزوم مرغوب و بادوام کردن محصولات ملی: ۱-۰۱-۱۳۹۱
- ✓ نقش مهم کار و سرمایه ی ایرانی در رونق تولید ملی: ۲۰-۰۷-۱۳۹۰
- ✓ پیگیری تقویت تولید داخلی: ۲۰-۰۷-۱۳۹۰
- ✓ اهمیت مزیت تولیدی: ۱۳-۰۷-۱۳۹۰
- ✓ توجه به پیوندهای تولید برای بالابردن بازده فعالیت: ۱۴-۰۴-۱۳۹۰
- ✓ اهمیت برتری کیفی محصولات ایرانی: ۲-۰۷-۱۳۹۰
- ✓ کاهش هزینه ها و مخاطرات تولید (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱ و دیدار روز کارگر سال ۱۳۹۰).

- ✓ ارتقاء کیفیت محصولات تولیدی داخل (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱).
- ✓ افزایش توان رقابت محصولات داخلی در بازارهای جهانی (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱).
- ✓ سوق یافتن منابع مالی به سمت فعالیت های مولد و جلوگیری از انحراف آنها (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱ و دیدار جمعی از کارآفرینان در سال ۱۳۸۹).

ب-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت و بهره گیری از تحقیق، توسعه و نوآوری در بخش های تولید، با هدف ارتقاء کیفی تولید کالا و خدمات، و بالابردن درجه ی کیفیت کالای ساخت داخل تا محصول نهایی با حفظ رقابت پذیری و حمایت از نوآوری و تولیدات دانش بنیان ارایه گردد.

ب-۲- خواسته های مقام رهبری

- ✓ استفاده از دستاوردهای تحقیق در کوتاهترین زمان: ۱۳۹۱-۰۴-۰۷
- ✓ توجه به ایجاد مزیت‌های رقابتی: ۱۳۹۱-۰۲-۱۰
- ✓ اصلاح ساخت تولید کشور: ۱۳۹۱-۰۱-۰۱
- ✓ ایجاد بسترهای لازم برای فعالیت حداکثری نوآوران در
- ✓ توجه به ایجاد مزیت‌های رقابتی: ۱۳۹۱-۰۲-۱۰
- ✓ نوآوری با حمایت می تواند بسیار فعال شود: ۱۳۹۰-۰۷-۱۴
- ✓ فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی (حرم رضوی در آغاز سال ۱۳۹۱).
- ✓ توسعه ی کسب و کار دانش بنیان (دیدار جمعی از کارآفرینان سال ۱۳۸۹).

ج-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بازسازی ساختار تولید ملی با اعطای مشوق های لازم در جهت افزایش قدرت رقابتی کالاها و خدمات داخلی و گسترش محصولات با ماهیت راهبردی یا مورد نیاز مصارف عمومی یا بخش تولیدی کشور.

ج-۲- خواسته های مقام رهبری

- ✓ اصلاح ساخت تولید کشور: ۱۳۹۱-۰۱-۰۱
- ✓ محدودبودن دوره ی اعطای کمک: ۱۳۹۰-۰۷-۱۳
- ✓ تأکید بر حمایت از بخش هایی از تولید که در معرض آسیب‌های بیرونی قرار

دارند:

- ✓ تسهیل فرآیندهای تولید در کلیه ی مراحل (دیدار جمعی از کارآفرینان در سال ۱۳۸۹).

پ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

- فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی در بازه ی زمانی معین.
- پ-۲- خواسته های مقام رهبری
- ✓ اصلاح ساخت تولید کشور: ۱۳۹۱-۰۱-۰۱
 - ✓ توجه به کیفیت در صادرات: ۱۳۹۰-۰۵-۲۶
 - ✓ تسهیل صادرات و حضور در بازارهای جهانی

چ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

- بهبود فضای کسب و کار با هدف افزایش تولید ملی با اصلاح زمینه های قانونی، اجرایی، اداری و فرهنگی.
- چ-۲- خواسته های مقام رهبری
- ✓ لزوم برخورد قاطع با فساد برای ایجاد امکان کار برای تولیدکننده ی سالم: ۱۳۹۰-۰۵-۲۶
 - ✓ سیاستگذاری برای واردات با عنایت به وضعیت تولید داخلی مشابه: ۲۶-۰۵-۱۳۹۰
 - ✓ ثبات اقتصاد کلان (دیدار اعضای هیأت دولت، سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۶ و دیدار کارآفرینان، سال ۱۳۹۰).
 - ✓ کاهش هزینه ها و مخاطرات تولید (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱ و دیدار روز کارگر سال ۱۳۹۰).
 - ✓ مدیریت صحیح بازار کالا و خدمات داخلی و واردکنندگان کالا و خدمات در راستای منافع ملی و حمایت از تولید داخل (دیدار با جمعی از کارآفرینان سال ۱۳۸۹).

ح-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

- ارتقا سهم مردم در تولید ملی از طریق افزایش انگیزه و عزم ملی، رعایت انضباط مالی و بودجه ای دولت، رفع تبعیض بین بخش دولتی و بخش های غیردولتی و خصوصی در دسترسی به اطلاعات و سایر موارد، حمایت از بنگاههای کوچک و متوسط و تسریع در تحقق کامل سیاستهای کلی اصل ۴۴.
- ح-۲- خواسته های مقام رهبری
- ✓ قطع وابستگی اقتصاد ملی به نفت: ۱۳۹۰-۰۵-۲۶
 - ✓ استقلال بودجه ی دولت از درآمدهای نفتی (در حرم رضوی در آغاز سال ۱۳۹۱ و در سیاستهای کلی برنامه ی پنجم)،
 - ✓ بهره برداری از منابع طبیعی به صورت اصولی و صیانتی (حرم رضوی، در آغاز سال ۱۳۹۱ و سیاستهای کلی نظام در امنیت اقتصادی بخش نفت و گاز)

خ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنظیم نقش نهادهای عمومی غیردولتی اقتصادی در جهت تولید ملی.

خ-۲- خواسته های مقام رهبری

✓ اصلاح ساخت تولید کشور: ۱۳۹۱-۰۱-۰۱

د-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

شفاف سازی و روزآمد سازی اطلاعات و دسترسی آسان فعالان اقتصادی به آن و اطلاع رسانی در مورد ابعاد و فرصتهای سرمایه گذاری، و سرمایه گذاران در رشته های مختلف.

د-۲- خواسته های مقام رهبری

✓ جلوگیری از کمک به بنگاههایی که منابع مالی شان را در راه اعلام شده

استفاده نکرده اند: ۱۳۰۷-۱۳-۱۳۹۰

✓ جلوگیری از سوءاستفاده های ناشی از اطلاعات داخلی توجه به کیفیت در

صادرات: ۱۳۹۰-۰۵-۲۶

✓ تسهیل تأمین اطلاعات مورد نیاز کارآفرینان به منظور رونق تولید ملی (؟).

✓ مشخص شدن اولویتهای اقتصادی کشور (؟).

ذ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

توانمندسازی نیروی کار با افزایش انگیزه، بهره وری و خلاقیت نیروی کار و ایجاد تناسب بین آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز پژوهشی با نیازهای بازار کار.

ذ-۲- خواسته های مقام رهبری

✓ مرتبط کردن تولید علم به رشد تولید ملی: ۱۳۰۷-۱۳-۱۳۹۰

✓ توسعه ی فرصتهای شغلی و کاهش بی کاری (دیدار با جمعی از کارآفرینان

در سال ۱۳۸۹ و سیاستهای کلی اشتغال)

✓ ایجاد ساز و کار لازم برای ارتباط فعالیتهای تولیدی با مراکز دانشگاهی در

جهت تولید محصولات باکیفیت (دیدار با نخبگان سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۸۸).

✓ ارتقاء کیفی منابع انسانی به لحاظ مهارتی (در جمع کارگران کارخانجات

تولیدی سال ۱۳۹۱ و دیدار جمعی از کارآفرینان در سال ۱۳۸۹).

ر-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بسترسازی برای تحرک نیروی کار ایرانی در سطح ملی و منطقه ای.

ر-۲- خواسته های مقام رهبری

✓ اهمیت کارگر، تولیدگر و نیروی انسانی: ۱۳۹۱-۰۲-۱۰

ز-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت سرمایه ی اجتماعی و نهادهای حامی کار و سرمایه ی ایرانی از طریق فعال سازی مردم نهادها و با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب نظران در تصمیمات اقتصادی.

ز-۲- خواسته های مقام رهبری

- ✓ نیاز به احترام گذاشتن به کار و سرمایه برای ایجاد تولید ملی: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ ایجاد عزم در آحاد مردم برای اولویت دادن به مصرف محصول ملی: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

۱۳۹۱

- ✓ تجمیع تلاش مردم و مسئولان برای تشویق تولید ملی: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ ایجاد جریان سالم برای تولید و سرمایه گذاری به تلاش همه ی مردم و مسئولان نیاز دارد: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

- ✓ استفاده از رسانه های جمعی برای فرهنگ سازی در اهمیت دادن به تولید ملی: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

- ✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

- ✓ الزام دستگاههای دولتی به مصرف کالاهای داخلی در موارد رقابتی بودن این کالاهای: ۱۳-۰۷-۱۳۹۰

- ✓ ایجاد فرهنگ حسن عمل در مورد محصولات صادراتی کشور: ۲۶-۰۵-۱۳۹۰

- ✓ توسعه ی فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی در میان مردم و مدیران دولتی (اجتماع کارگران کارخانجات تولیدی در سال ۱۳۹۱ و حرم رضوی در آغاز سال ۱۳۹۱).

ژ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

جلوگیری از اتلاف منابع کار و سرمایه ی ایرانی از طریق اقداماتی مانند ارائه ی خدمات فنی و مشاوره ای فرابنگاه و ارتقاء بازده اقتصادی در بخشهای مختلف اقتصادی.

ژ-۲- خواسته های مقام رهبری

- ✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱
- ✓ جهت دادن به تولید برای جلوگیری از تحریمها: ۱۳-۰۷-۱۳۹۰

س-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

گسترش تنوع ابزارهای سرمایه گذاری در بازار سرمایه و تکمیل ساختارهای آن، و اعمال سیاستهای تشویقی برای حضور عموم مردم و سرمایه گذاری منطقه ای در بازار سرمایه.

س-۲- خواسته های مقام رهبری

- ✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

ش-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تشویق ورود سرمایه‌های ایرانی به حوزه‌ی سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر متضمن تحقیق و توسعه، از طریق تأسیس صندوق‌های شراکت در سرمایه‌گذاری و حمایت‌های قانونی برای محققان و سرمایه‌گذاران این حوزه.

ش-۲- خواسته‌های مقام رهبری

✓ بالا بودن بازده سرمایه‌گذاری برای تولید علم و نوآوری علمی در ایران: ۱۳-

۱۳۹۰-۰۷

ص-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمدسازی مدیریت منابع موجود در صندوق توسعه‌ی ملی در تولید.

ص-۲- خواسته‌های مقام رهبری

✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

✓ توجه به استفاده از منابع صندوق توسعه‌ی ملی برای تولید ملی: ۰۱-۰۱-

۱۳۹۱

ض-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل فعالیت در بخش‌های تولیدی در سطح ملی با رویکرد ثبات نسبی در قوانین.

ض-۲- خواسته‌های مقام رهبری

✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

✓ مقابله با ورشکسته شدن سرمایه‌گذاران ایران به دلیل فقدان حمایت از تولید:

۱۳-۰۷-۱۳۹۰

✓ بدحسابی نکردن دستگاه‌های دولتی با تولیدکنندگان داخلی: ۱۳-۰۷-۱۳۹۰

ط-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمد کردن نظام توزیع کالاها و خدمات با استفاده از ساز و کارهای شفاف سازی و اطلاع رسانی و کاهش واسطه‌های غیر ضرور.

ط-۲- خواسته‌های مقام رهبری

✓ سیاستگذاری تولیدمحور: ۱۰-۰۲-۱۳۹۱

✓ اصلاح نظام توزیع کالا و خدمات (?).

۸- ارتباط بین بندهای پیش نویس سیاست‌های کلی و معضلات

ردیابی شده

تردیدی نیست که شناسایی موانع فقط برای اعلان آن‌ها نیست، و سیاست‌های کلی پیشنهادی باید به ترتیبی به رفع یا کاهش آن‌ها، از منظر حاکمیتی، بپردازد.

ارتباط بین بندهای مختلف سیاست های کلی پیشنهادی، و موانع موجود، در زیر ارائه شده است، که نشان می دهد هریک از بندهای سیاست های کلی پیشنهادی به کدام یک از ابعاد معضلات ارتباط می یابد. مشاهده می شود که هر یک از بندهای سیاست های کلی، حداقل به یکی از معضلات شناسایی شده، مرتبط می باشد. در تعداد زیادی از بندهای سیاست های کلی پیشنهادی، چندین مورد از معضلات مد نظر قرار گرفته است. در مجموع، کلیه معضلات ذکر شده در سیاست های کلی مشاهده می شود، هرچند که شدت تأکید بر تمام آنان یکسان نیست. این تفاوت تأکید معقول می باشد، چرا که در مواردی، با فراهم گردیدن زمینه ی فعالیت، فعالان بخش قادر خواهند بود گام های مؤثری به جلو بردارند.

الف-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید با هدف بالابردن قدرت رقابت، کاهش هزینه‌های تولید و بهبود کیفیت تولید و عوامل تولید از طریق تدابیر تشویقی و تنبیهی.
الف-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۲، بند ۳، بند ۵، بند ۱۹، بند ۲۳، بند ۲۹، بند ۳۴، بند ۳۵ و بند ۴۱.

ب-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت و بهره گیری از تحقیق، توسعه و نوآوری در بخش های تولید، با هدف ارتقاء کیفی تولید کالا و خدمات، و بالابردن درجه ی کیفیت کالای ساخت داخل تا محصول نهایی با حفظ رقابت پذیری و حمایت از نوآوری و تولیدات دانش بنیان ارایه گردد.

ب-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۶، بند ۷، بند ۱۱، بند ۲۵، بند ۳۶ و بند ۴۱.

ج-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بازسازی ساختار تولید ملی با اعطای مشوق های لازم در جهت افزایش قدرت رقابتی کالاها و خدمات داخلی و گسترش محصولات با ماهیت راهبردی یا مورد نیاز مصارف عمومی یا بخش تولیدی کشور.

ج-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۱۲ و بند ۲۲.

پ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی در بازه ی زمانی معین.

پ-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۱۸ و بند ۲۳.

ت-۱- متن پیش نویس سیاست کلی حمایت از تولید محصولات ارزآور.
ت-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی بند ۳۸ و بند ۳۹.

ث-۱- متن پیش نویس سیاست کلی مدیریت منابع ارزی با تأکید بر تأمین نیازهای تولید ملی و کارآفرینان به ارز و ثبات ارزش پول ملی.
ث-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی بند ۳ و بند ۳۹.

ج-۱- متن پیش نویس سیاست کلی بهبود فضای کسب و کار با هدف افزایش تولید ملی با اصلاح زمینه‌های قانونی، اجرایی، اداری و فرهنگی.
ج-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی بند ۳، بند ۴، بند ۹ و بند ۱۰.

ح-۱- متن پیش نویس سیاست کلی ارتقا سهم مردم در تولید ملی از طریق افزایش انگیزه و عزم ملی، رعایت انضباط مالی و بودجه‌ای دولت، رفع تبعیض بین بخش دولتی و بخش‌های غیردولتی و خصوصی در دسترسی به اطلاعات و سایر موارد، حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط و تسریع در تحقق کامل سیاست‌های کلی اصل ۴۴.
ح-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی بند ۱۶.

خ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی تنظیم نقش نهادهای عمومی غیردولتی اقتصادی در جهت تولید ملی.
خ-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی بند ۱۶.

د-۱- متن پیش نویس سیاست کلی شفاف‌سازی و روزآمدسازی اطلاعات و دسترسی آسان فعالان اقتصادی به آن و اطلاع‌رسانی در مورد ابعاد و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، و سرمایه‌گذاران در رشته‌های مختلف.

د-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۱۳، بند ۱۷، بند ۲۱ و بند ۴۲.

ذ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
توانمندسازی نیروی کار با افزایش انگیزه، بهره وری و خلاقیت نیروی کار و
ایجاد تناسب بین آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز پژوهشی با نیازهای بازار
کار.

ذ-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۲۵، بند ۲۷ و بند ۲۸.

ر-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
بسترسازی برای تحرک نیروی کار ایرانی در سطح ملی و منطقه ای.
ر-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۶.

ز-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
تقویت سرمایه ی اجتماعی و نهادهای حامی کار و سرمایه ی ایرانی از طریق
فعال سازی مردم نهادها و با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب نظران در
تصمیمات اقتصادی.

ز-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۱۴، بند ۴۳ و بند ۴۴.

ژ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
جلوگیری از اتلاف منابع کار و سرمایه ی ایرانی از طریق اقداماتی مانند ارائه ی
خدمات فنی و مشاوره ای فرابنگاهی و ارتقاء بازده اقتصادی در بخشهای مختلف
اقتصادی.

ژ-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۲۵.

س-۱- متن پیش نویس سیاست کلی
گسترش تنوع ابزارهای سرمایه گذاری در بازار سرمایه و تکمیل ساختارهای
آن، و اعمال سیاستهای تشویقی برای حضور عموم مردم و سرمایه گذاری منطقه ای
در بازار سرمایه.

س-۲- شماره ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
بند ۳۰، بند ۳۱، بند ۳۲، بند ۳۳، بند ۳۷، بند ۳۸، بند ۴۰ و بند ۴۴.

ش-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تشویق ورود سرمایه‌های ایرانی به حوزه‌ی سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر متضمن تحقیق و توسعه، از طریق تأسیس صندوق‌های شراکت در سرمایه‌گذاری و حمایت‌های قانونی برای محققان و سرمایه‌گذاران این حوزه.
ش-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
 بند ۳۱.

ص-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمدسازی مدیریت منابع موجود در صندوق توسعه‌ی ملی در تولید.
ص-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
 بند ۳۷ و بند ۳۸.

ض-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل فعالیت در بخش‌های تولیدی در سطح ملی با رویکرد ثبات نسبی در قوانین.
ض-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
 بند ۸، بند ۲۰ و بند ۴۳.

ط-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

کارآمدکردن نظام توزیع کالاها و خدمات با استفاده از ساز و کارهای شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی و کاهش واسطه‌های غیر ضرور.
ط-۲- شماره‌ی مشکلات مربوط به آسیب شناسی
 بند ۱۰ و بند ۱۵.

۹- توجیه مفهومی بندهای پیش نویس سیاست‌های کلی

با عنایت به مستندات ارائه شده، چارچوب هر یک از بندهای پیشنهادی برای سیاست‌های کلی مشخص شده است. علی‌رغم این مساله، ضروریست منطق پیشنهاد هر یک از این بندها و مکانیزمی که با توسل به آن‌ها این بندها می‌توانند موانع و معضلات را مرتفع نمایند، نیز مطرح شود. این کار به شرح زیر انجام شده است. در هر مورد ابتدا متن سیاست‌های کلی پیشنهادی ارائه شده است، و در زیر این متن، منطق و مکانیزم عملکرد این سیاست‌ها ذکر گردیده است. دلایل توجیهی در هر مورد با رنگ آبی نشان داده شده است.

الف-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید با هدف بالابردن قدرت رقابت، کاهش هزینه‌های تولید و بهبود کیفیت تولید و عوامل تولید از طریق تدابیر تشویقی و تنبیهی.

الف-۲- توجیه بند

بالا بردن قدرت رقابت محصولات ساخت داخل عامل پایداری حضور فعالیت در اقتصاد جهانی است. برخورداری از قدرت رقابت پایدار (Sustainable Competitive Advantage) می تواند عاملی پایدار در تداوم توسعه ی ملی باشد. در ادبیات اقتصادی، بحث در مورد اهمیت قدرت رقابت پایدار به سال ۱۹۶۵ و تحقیق الدرسون (۱) برمی گردد. راز بقای بنگاه های اقتصادی، به مدیریت درست و بهینه ی موارد نه گانه مورد اشاره بستگی تام دارد: (۱) هزینه ی تولید، (۲) حجم تولید، (۳) تطابق کیفیت محصول تولیدی با ضوابط مورد قبول بازار، (۴) توانایی و توانمندی کیفی، (۵) مطمئن ماندن جریان تحویل از دیدگاه متقاضی، (۶) سرعت تحویل محصول، (۷) انعطاف پذیری بنگاه در عرضه ی محصول، (۸) انعطاف پذیری طراحی، و (۹) نوآوری (۲). با این اوصاف، لازم است سیاستهای کلی در جهتی باشد که پیوند بین قدرت رقابت و پایداری را در بخش تولید کشور تشویق نماید. کنترل هزینه های تولید یکی از کلیدی ترین عوامل در ایجاد قدرت رقابت است ولی این عامل باید با تداوم نوآوری و نهادینه کردن دانش در بخش تولید همراه شود (۳). برخورداری از قدرت رقابت پایدار یکی از محورهای اصلی رهبری در پایداری کسب و کار (Business Sustainability Leadership) محسوب می شود. این موضوع در حال حاضر یکی از مباحث کلیدی در محافل جهانی است (۴) که مراکز علمی، فناوری و تحقیقات جهان به آن می پردازند. موضوع گرانی قیمتها و زیادگویی قیمت (excessive prices) یکی از اساسی ترین مباحث ایجاد اختلال در قدرت رقابت است (۵) که توجه محافل جهانی را به خود معطوف داشته است. بنگاه ها در طول زمان باید بیاموزند که چگونه به قدرت رقابت پایدار دست یابند و لازم است در این راستا، سیاستهای موجود زمینه ی لازم را فراهم آورند (۶).

آمارهای مربوط به بهره وری در سال ۲۰۱۰ میلادی نمایانگر آنست که در کشورهای منطقه ی یورو، ارزش محصول ناخالص ملی تولیدشده به ازای هر ساعت کار معادل ۴۹/۷۰ دلار آمریکا بوده است. این رقم نشان دهنده ی ارزش تولیدشده در گروه کشورها به ازای هر ساعت کار نیروی کار است که بازدهی کلی اقتصادهای مورد بحث را نمایش می دهد. در مقایسه با ارزش تولید شده در هر ساعت کار در ایالات متحد آمریکا، نیروی کار شاغل در کشورهای منطقه ی یورو به طور متوسط ۱۵/۷۰ درصد کمتر از آمریکا، ارزش تولید ایجاد کرده است. مقایسه ی کشورهای مختلف با یکدیگر می تواند وضعیت نسبی را کشورهای مختلف را نشان بدهد.

به لحاظ شاخص رقابت پذیری، جایگاه ایران در دوره ی ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۲، در رتبه ی ۶۲ در جهان بوده، در حالی که در دوره ی پیش از آن، رتبه ی ۶۹ بوده است. این نشان می دهد که مرتبه ی ایران از لحاظ شاخص رقابت پذیری بهبود یافته است، اما این بهبود بسیار کمتر از حدی است که بتواند ایران را در جایگاه

برتر در جهان قرار بدهد. این وضعیت به خوبی نشان می‌دهد که بالا بردن قدرت رقابت‌پذیری در بخش تولید بسیار ضرورت دارد. جدول وضعیت رقابت‌پذیری کشورها نیز در این بخش آورده شده است (۷).

قابل توجه است که بالا بردن قدرت رقابت‌پذیری به عنوان یکی از اهداف اساسی در کشورهای پیشرفته‌ی جهان هم مطرح شده است؛ زیرا بدون برخورداری از رقابت‌پذیری پایدار، تداوم رشد اقتصادی و توسعه‌ی تولید ملی ناممکن دیده می‌شود. گزارش وضعیت قدرت رقابت اروپا در سال ۲۰۲۰ میلادی، یک نمونه از این وضعیت است (۸).

اگر سند چشم‌انداز مبنای مقایسه در مورد ایران باشد، ارزش تولیدشده به ازای هر ساعت کار در ایران باید با ارزش مشابه در کشورهای منطقه سنجیده شود. این مقایسه می‌تواند نشان دهد که ایران چگونه باید جهت‌گیری‌های خود را برای برآورده شدن خواسته‌های سیاست‌های کلی نظام در مورد تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی مشخص نماید.

- 1- Alderson, Wroe. 1965. *Dynamic Marketing Behavior: A Functionalist Theory of Marketing*. Homewood, IL: Richard D. Irwin, Inc.
- 2- Shahbazpour, Mehdi and Rainer H. Seidel. (2006). *Using Sustainability for Competitive Advantage*. https://research-space.auckland.ac.nz/bitstream/handle/2292/16700/Shahbazpour_166.pdf?sequence=2
- 3- Neeraj J. Gupta. (2011). *Sustainability and Competitive Advantage: An Empirical Study of Value Creation*. *Competition Forum* Vol. 9. Issue 1. pp. 121-136. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2037493

۴- به عنوان مثال مراجعه شود به همایش رهبری در پایداری کسب و کار که در تاریخ ۱۲ تا ۱۴ ژوئن ۲۰۱۲ میلادی در سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا برگزار می‌شود و از جمله‌ی برگزارکنندگان آن دانشگاه وارتون و شرکت‌های آی‌جی‌ال (IGEL) فعال در بخش کسب و کار و محیط زیست و اس‌ای‌پی (SAP) از سرآمدان فناوری نرم‌افزاری در جهان هستند. برای بررسی بیشتر، مراجعه شود به:

<http://igel.upenn.edu/pdf/BSL%20Flyer%20Draft.pdf>

5- OECD. (2011). *Policy Round Table: Excessive Prices*. <http://www.oecd.org/data-oecd/5/3/49604207.pdf>

6- Njuguna, John I. (2009). *Strategic Positioning for Sustainable Competitive Advantage: An Organizational Learning*

Approach. KCA Journal of Business Management. Vol. 2. Issue 1. pp. 32-43.

http://www.google.com/#hl=en&gs_nf=1&cp=42&gs_id=4m&xhr=t&q=-index+of+sustainable+competitive+advantage&pf=p&sclient=psyab&oq=index+of+sustainable+competitive+advantage&aq=f&aqi=&aql=&gs_l=&pbx=1&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.r_qf.,cf.osb&fp=76b71a3030273bc6&biw=1518&bih=724

7- World Economic Forum. (2012). The Global Competitiveness Index 2011-2012 rankings. <http://www.weforum.org/gcr>

8- World Economic Forum. (2012). The Europe 2020 Competitiveness Report: Building a More Competitive Europe. The Global Competitiveness Network. ISBN-13: 92-95044-43-6. ISBN-10: 978-92-95044-43-2 http://www3.weforum.org/docs/CSI/2012/-Europe2020_Competitiveness_Report_2012.pdf

بانک اطلاعاتی سطح بهره‌وری نیروی کار در کل اقتصاد ملی در کشورهای مختلف

COUNTRY	GDPCPNM	PPPTGNC	GDPCP	AHWP	TE	HWTE	GHWCP	ghwu
Australia	1,357,192	1.51	898,883	1,687.00	11,388	19,212	46.8	79.4
Austria	286,197	0.85	335,652	1,599.00	4,232	6,769	49.6	84.1
Belgium	354,378	0.86	410,028	1,551.00	4,491	6,966	58.9	99.8
Canada	1,624,608	1.22	1,332,626	1,702.00	17,339	29,509	45.2	76.6
Chile	103,806,380	401.98	258,239	2,068.00	6,497	13,437	19.2	32.6
Czech	3,775,237	14.22	265,510	1,795.00	5,055	9,072	29.3	49.6
Denmark	1,742,708	7.88	221,266	1,537.00	2,807	4,315	51.3	87
Estonia	14,305	0.52	27,315	1,880.00	551	1,035	26.4	44.7
France	180,253	0.92	196,218	1,690.00	2,426	4,100	47.9	81.2
Germany	1,932,802	0.87	2,214,425	1,439.00	26,679	38,379	57.7	97.9
Greece	2,476,800	0.81	3,058,645	1,408.00	40,553	57,087	53.6	90.9
Hungary	227,318	0.71	321,469	2,017.00	4,743	9,567	33.6	57
Iceland	26,747,662	130.19	205,454	1,956.00	4,032	7,886	26.1	44.2
Ireland	1,537,106	135.62	11,334	1,697.00	167	283	40.1	68
Israel	155,992	0.86	181,078	1,540.00	1,848	2,846	63.6	107.9
Italy	813,021	3.73	217,954	1,929.00	3,214	6,200	35.2	59.6
Japan	1,548,816	0.81	1,923,726	1,778.00	24,658	43,842	43.9	74.4
Korea	479,179,200	111.45	4,299,316	1,733.00	63,013	109,196	39.4	66.8
Luxembourg	1,172,803,400	824.57	1,422,315	2,193.00	23,816	52,230	27.2	46.2
Mexico	40,267	0.92	43,665	1,616.00	359	579	75.3	127.8

Netherlands	13,076,023	7.92	1,650,207	1,866.00	44,670	83,342	19.8	33.6
New Zealand	588,414	0.84	700,605	1,377.00	8,644	11,906	58.8	99.8
Norway	197,208	1.51	130,953	1,758.00	2,190	3,850	34	57.7
Poland	2,496,178	9.02	276,802	1,413.00	2,600	3,675	75.3	127.8
Portugal	1,415,362	1.86	759,272	1,939.00	15,876	30,784	24.7	41.8
Slovak	172,799	0.64	270,727	1,714.00	4,937	8,462	32	54.3
Republic	65,887	0.52	126,534	1,749.00	2,154	3,767	33.6	57
Slovenia	35,416	0.64	55,170	1,676.00	959	1,607	34.3	58.2
Spain	1,062,591	0.72	1,484,885	1,674.00	18,790	31,459	47.2	80.1
Sweden	3,308,061	9.03	366,305	1,624.00	4,525	7,346	49.9	84.6
Switzerland	550,571	1.52	363,005	1,636.00	4,588	7,508	48.3	82
Turkey	1,103,750	0.97	1,141,250	1,877.00	23,073	43,316	26.3	44.7
United Kingdom	1,455,397	0.66	2,208,175	1,647.00	29,043	47,836	46.2	78.3
United States	14,447,100	1	14,447,100	1,695.00	144,581	245,047	59	100
Russian	44,939,153	15.94	2,819,599	1,973.00	69,362	136,862	20.6	34.9
G7 countries			29,619,448	1,651.00	345,803	570,895	51.6	87.6
Euro area			11,320,177	1,564.00	145,796	228,369	49.7	84.3
Oecd-30			41,339,559	1,712.00	542,990	930,134	44.4	75.3
Oecd-total			41,898,406	1,718.00	554,173	952,413	43.9	74.5

data extracted on 20 May 2012 20:29 UTC (GMT) from OECD.Stat
 GHWU= GDP per hour worked as % of USA (USA=100)
 GHWCP=- GDP per hour worked, current prices, USD
 HWTE= Hours worked for total employment
 TE=Total employment (umber of persons engaged)
 AHPWP= Average hours worked per person
 GDPCP= Gross Domestic product, current prices, USD millions
 PPPTGNC= Purchasin Power Parities for total GDP, national currency per USD
 GDPCPNM= Gross Domestic Product, current prices, national currency millions

شاخص رقابت پذیری کشورهای مختلف جهان بر اساس محاسبات مجمع جهانی اقتصاد

Country/Economy	GCI 2011-2012		GCI 2010-2011	
	Rank	Score	Rank	Change
Switzerland	1	5.74	1	0
Singapore	2	5.63	3	1
Sweden	3	5.61	2	-1
Finland	4	5.47	7	3
United States	5	5.43	4	-1
Germany	6	5.41	5	-1
Netherlands	7	5.41	8	1
Denmark	8	5.4	9	1
Japan	9	5.4	6	-3
United Kingdom	10	5.39	12	2
Hong Kong SAR	11	5.36	11	0
Canada	12	5.33	10	-2
Taiwan, China	13	5.26	13	0
Qatar	14	5.24	17	3
Belgium	15	5.2	19	4
Norway	16	5.18	14	-2

Saudi Arabia	17	5.17	21	4
France	18	5.14	15	-3
Austria	19	5.14	18	-1
Australia	20	5.11	16	-4
Malaysia	21	5.08	26	5
Israel	22	5.07	24	2
Luxembourg	23	5.03	20	-3
.Korea, Rep	24	5.02	22	-2
New Zealand	25	4.93	23	-2
China	26	4.9	27	1
United Arab Emir- ates	27	4.89	25	-2
Brunei Darussalam	28	4.78	28	0
Ireland	29	4.77	29	0
Iceland	30	4.75	31	1
Chile	31	4.7	30	-1
Oman	32	4.64	34	2
Estonia	33	4.62	33	0
Kuwait	34	4.62	35	1
Puerto Rico	35	4.58	41	6
Spain	36	4.54	42	6
Bahrain	37	4.54	37	0
Czech Republic	38	4.52	36	-2
Thailand	39	4.52	38	-1
Tunisia	40	4.47	32	-8
Poland	41	4.46	39	-2
Barbados	42	4.44	43	1
Italy	43	4.43	48	5
Lithuania	44	4.41	47	3
Portugal	45	4.4	46	1

Indonesia	46	4.38	44	-2
Cyprus	47	4.36	40	-7
Hungary	48	4.36	52	4
Panama	49	4.35	53	4
South Africa	50	4.34	54	4
Malta	51	4.33	50	-1
Sri Lanka	52	4.33	62	10
Brazil	53	4.32	58	5
Mauritius	54	4.31	55	1
Azerbaijan	55	4.31	57	2
India	56	4.3	51	-5
Slovenia	57	4.3	45	-12
Mexico	58	4.29	66	8
Turkey	59	4.28	61	2
Montenegro	60	4.27	49	-11
Costa Rica	61	4.27	56	-5
.Iran, Islamic Rep	62	4.26	69	7
Uruguay	63	4.25	64	1
Latvia	64	4.24	70	6
Vietnam	65	4.24	59	-6
Russian Federation	66	4.21	63	-3
Peru	67	4.21	73	6
Colombia	68	4.2	68	0
Slovak Republic	69	4.19	60	-9
Rwanda	70	4.19	80	10
Jordan	71	4.19	65	-6
Kazakhstan	72	4.18	72	0
Morocco	73	4.16	75	2
Bulgaria	74	4.16	71	-3
Philippines	75	4.08	85	10

Croatia	76	4.08	77	1
Romania	77	4.08	67	-10
Albania	78	4.06	88	10
Macedonia, FYR	79	4.05	79	0
Botswana	80	4.05	76	-4
Trinidad and Tobago	81	4	84	3
Ukraine	82	4	89	7
Namibia	83	4	74	-9
Guatemala	84	4	78	-6
Argentina	85	3.99	87	2
Honduras	86	3.98	91	5
Algeria	87	3.96	86	-1
Georgia	88	3.95	93	5
Lebanon	89	3.95	92	3
Greece	90	3.92	83	-7
El Salvador	91	3.89	82	-9
Armenia	92	3.89	98	6
Moldova	93	3.89	94	1
Egypt	94	3.88	81	-13
Serbia	95	3.88	96	1
Mongolia	96	3.86	99	3
Cambodia	97	3.85	109	12
Syria	98	3.85	97	-1
Gambia, The	99	3.84	90	-9
Bosnia	100	3.83	102	2
Ecuador	101	3.82	105	4
Kenya	102	3.82	106	4
Bolivia	103	3.82	108	5
Benin	104	3.78	103	-1

Tajikistan	105	3.77	116	11
Ethiopia	106	3.76	119	13
Jamaica	107	3.76	95	-12
Bangladesh	108	3.73	107	-1
Guyana	109	3.73	110	1
Dominican Republic	110	3.73	101	-9
Senegal	111	3.7	104	-7
Suriname	112	3.67	n/a	n/a
Zambia	113	3.67	115	2
Ghana	114	3.65	114	0
Nicaragua	115	3.61	112	-3
Cameroon	116	3.61	111	-5
Malawi	117	3.58	125	8
Pakistan	118	3.58	123	5
Cape Verde	119	3.58	117	-2
Tanzania	120	3.56	113	-7
Uganda	121	3.56	118	-3
Paraguay	122	3.53	120	-2
Belize	123	3.52	n/a	n/a
Venezuela	124	3.51	122	-2
Nepal	125	3.47	130	5
Kyrgyz Republic	126	3.45	121	-5
Nigeria	127	3.45	127	0
Mali	128	3.39	132	4
Côte d'Ivoire	129	3.37	129	0
Madagascar	130	3.36	124	-6
Timor-Leste	131	3.35	133	2
Zimbabwe	132	3.33	136	4
Mozambique	133	3.31	131	-2

Swaziland	134	3.3	126	-8
Lesotho	135	3.26	128	-7
Burkina Faso	136	3.25	134	-2
Mauritania	137	3.2	135	-2
Yemen	138	3.06	n/a	n/a
Angola	139	2.96	138	-1
Burundi	140	2.95	137	-3
Haiti	141	2.9	n/a	n/a
Chad	142	2.87	139	-3

ب-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت و بهره گیری از تحقیق، توسعه و نوآوری در بخش های تولید، با هدف ارتقاء کیفی تولید کالا و خدمات، و بالابردن درجه ی کیفیت کالای ساخت داخل تا محصول نهایی با حفظ رقابت پذیری و حمایت از نوآوری و تولیدات دانش بنیان ارایه گردد.

ب-۲- توجیه بند

بر اساس بررسی های نظری و کاربردی، پژوهش و توسعه، همراه با مدیریت کلی کیفیت (Total Quality Management) می تواند به بهبود ملموس کیفیت محصول تولیدی بینجامد تا در نهایت جایگاه محصول را در بازار مستحکم سازد (۱). نوآوری هسته ی اصلی و هدفی اصولی برخاسته از تحقیق و توسعه است. به گفته ی سازمان همکاری اقتصادی، توسعه نوآوری عبارت است از به کارگیری محصول (شامل کالا و خدمات)، فرآیند، روش بازاریابی یا ساخت سازمانی جدید و متکی به اصلاحات قابل ملاحظه در کسب و کار، کارگاه یا روابط بیرونی بنگاه (۲). این تعریف به روشنی نشان می دهد که نوآوری مبحثی فراگیر است که ابعاد مختلف کسب و کار را پوشش می دهد، ولی حاصل آن افزایش ملموس قدرت رقابت بنگاه است. نوآوری می تواند در تمام زمینه ها و مراحل فعالیت اقتصادی انجام شود و حاصل آن بهبود قدرت رقابت بنگاه باشد.

هدف این بند از سیاست های کلی، آنست که تحقیق و توسعه باید به صورت جدی تقویت گردد، تا جهشی در این فعالیت در سطح ملی پدید آید. بدون این جهش، به نظر نمی رسد که فعالیت پژوهش و توسعه بتواند در سطحی قرار بگیرد که موتور حرکت تولید ملی و برآورده شدن خواسته های سند چشم انداز باشد. وجود

نیاز به جهش در پژوهش و گسترش به این معنا است که همه‌ی فعالان اقتصادی باید ملزم شوند که در فعالیت‌های خود در پی دستیابی به نوآوری باشند و روابط کاری خود را بهبود ببخشند.

جهت ایجاد جهش در پژوهش، و توسعه آن در کشور، بنیاد ملی پژوهش و توسعه بایستی تأسیس شود تا وظیفه‌ی هماهنگ‌سازی و شفاف‌سازی رفتار جهشی را برعهده بگیرد. این بنیاد وظیفه دارد که سیاست ملی نوآوری (National Innovation Foundation = NIF) را تدوین نموده، تبعیت اقتصاد ملی از این سیاست را ارزیابی نماید؛ و برای اجرای کامل و دقیق آن سیاست تلاش نماید. مهم‌ترین وظیفه‌ی این بنیاد عبارت است از:

اجرای نقش واسطه جهت گسترش مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی با صنایع کشور در انجام تحقیقات با تکیه بر سیاست‌هایی مانند اعطای بودجه‌های ویژه‌ی تحقیقاتی به این نوع مشارکتهای،

گسترش نوآوری منطقه‌ای با تکیه بر سیاستهایی مانند اعطای بودجه‌ها و مشارکتهای حمایتی در فعالیتهای تجاری سازی نوآوریها،

تشویق استفاده از فناوری‌های نو در بنگاه‌های اقتصادی، به ویژه در بنگاه‌های کوچک و متوسط با تکیه بر حمایت برای اصلاح ساخت این بنگاه‌ها،

حمایت از هم‌نهادهای صنعتی منطقه‌ای (regional industry clusters) برای فراگیرکردن فعالیت تولیدی متکی به هم‌نهاد (cluster-based production activity)،

تأکید بر بهبود عملکرد و پاسخگویی با تکیه بر اندازه‌گیری نوآوری، تلاش برای دستیابی به نوآوری و بالابردن ارزش افزوده‌ی بنگاه‌ها،

اعطای پاداش برای رکوردگذاری در نوآوری در سطح ملی، استانی و بخشی، و

ارائه‌ی خدمات کارشناسی و تخصصی در مورد نوآوری و جهت‌گیریهای آن در کشور، به بنگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و نهادهای فعال در امر نوآوری در کشور.

تجربه‌ی کشورهای صنعتی نشان داده است که وجود بنیاد ملی نوآوری می‌تواند در تجهیز نیروهای ملی برای تمرکز بر پژوهش و توسعه، و تقویت نوآوری، اثرگذار باشد (۳). برخورداری از قدرت رقابت متکی به نوآوری (innovation-based competitiveness) الزامی است که می‌تواند تولید ملی را شکوفا کند و به

سرمایه گذاریهای ملی توان بقا در سطح جهان را ببخشد. برای ارزیابی مطلوبیت سیاست نوآوری از شاخص جهانی سیاست نوآوری (The Global Innovation Policy Index) استفاده می شود. این باور وجود دارد که کشورهایی که بهترین سیاست نوآوری را دارند، سیاست های خود را چنان هماهنگ می کنند که تخصص، تحقیقات علمی، فناوری های اطلاعات و ارتباطات، مالیات، تجارت، مالکیت معنوی، خریدهای دولت، استانداردها و مقررات همه چنان با یکدیگر تلفیق شود که به تقویت رشد اقتصادی متکی به نوآوری منجر شوند. این مجموعه نشان می دهد که برای آن که جهش نوآوری به افزایش رشد پایدار منجر شود، لازم است سیاست نوآوری سنجیده و برازنده عمل کند.

وظیفه ی کلی بنیاد ملی پژوهش و توسعه در سه حوزه ی اصلی یک (تلفیقی، دو) اجرایی (سه) زیرساخت تعریف شود (۴). در شاخه ی وظیفه ی تلفیقی بنیاد، اقداماتی مانند برنامه ریزی برای راهبرد پژوهش و گسترش در بنگاههای مختلف تعریف می شود. هم سو کردن این برنامه ها سبب می شود که کارایی برنامه های راهبردی بنگاهها افزایش یابد و از این راه زمینه برای جهش در نوآوری آماده شود. در شاخه ی وظیفه ی اجرایی بنیاد مباحث مختلفی مطرح می شود که از آن جمله می توان به:

(۱) فروش و بازاریابی،

(۲) پژوهش و توسعه،

(۳) تولید

(۴) زنجیره ی تولید،

اشاره کرد. در هر زمینه اقداماتی باید انجام شود تا کل مجموعه ی اقتصاد کشور بتواند همسو و هماهنگ در جهت بالابردن جهشی توان فنی خود فعال شود. در شاخه ی وظیفه ی زیرساختی، لازم است بنیاد به عوامل تولید و توانمند کردن آنها به صورتی هماهنگ بپردازد. در این شاخه موارد زیر به عنوان عمده ترین موضوعها مطرح می شود:

(۱) مدیریت سرمایه ی انسانی در بنگاهها،

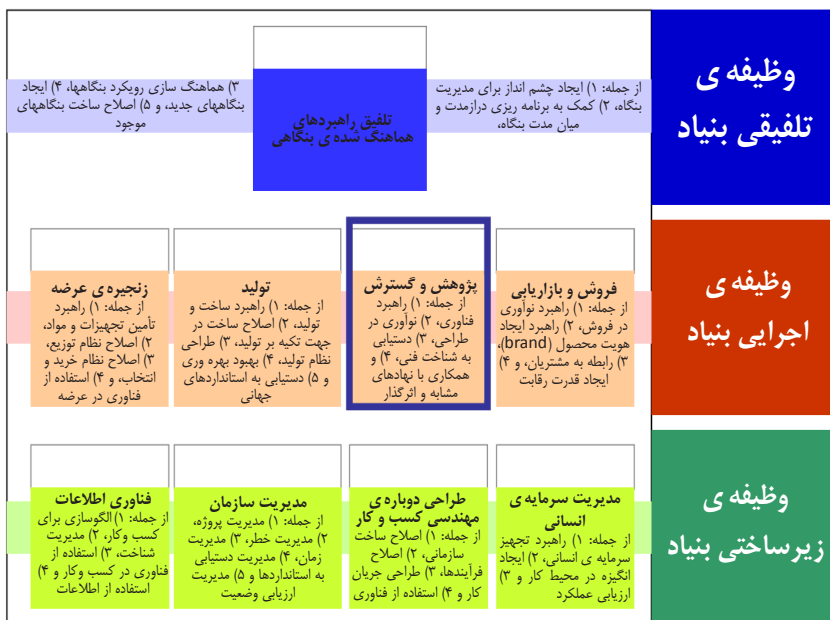
(۲) طراحی دوباره ی مهندسی کسب و کار (Business Process Re-engineering = BPR)،

(۳) مدیریت سازمان

۴) دامنه‌ی استفاده از فناوری اطلاعات در کسب و کار.

این مجموعه‌ی گسترده باید به صورتی فعال شود که در نهایت بنگاهها بتوانند به صورت بهینه، به خلاقیت و نوآوری بپردازند و کسب و کار کارآیی رونق مطلوب بیابد. در نهایت این مجموعه باید در چارچوب گزارشهای دوره‌ای مستمر انتشار داده شود تا ضمن افزایش شناخت در زمینه‌های مربوط به نوآوری، درجه‌ی پیشبرد علمی و فنی و کشور هم شناسایی شود(۵).

پوشش فعالیت بنیاد ملی پژوهش و توسعه

**وظیفه‌ی
تفلیقی بنیاد**

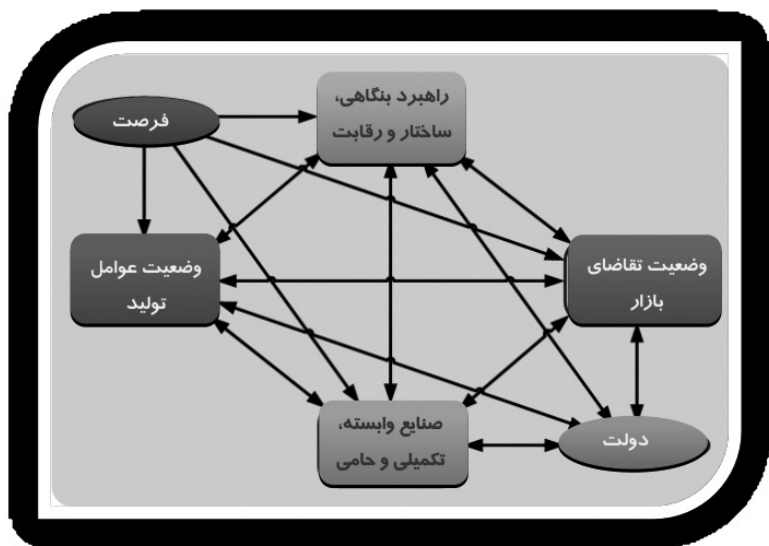
**وظیفه‌ی
اجرایی بنیاد**

**وظیفه‌ی
زیرساختی بنیاد**

در چارچوب نگرش این بند از سیاست کلی، هدف اصلی از انجام فعالیت پژوهش و توسعه متکی به نوآوری عبارت است از: (۱) بهبود کیفیت محصولات تولیدشده در کشور، (۲) بالابردن درجه‌ی ساخت بدون افت قدرت رقابت، (۳) برخوردار شدن از مزیت رقابتی در بازار، و (۴) روی آوری به دانش بنیانی با هدف جلب سرمایه‌ها. نگاه به تولید در این بند، نگاهی متکی به توسعه‌ی پایدار است. در مورد هر چهار خواسته می‌توان نشان داد که ادبیات اقتصادی نظری و کاربردی وجود دارد و در بیشتر موارد نگرش متکی به توسعه‌ی پایدار در پس این ادبیات دیده می‌شود.

در زمینه نوآوری های موثر در بهبود کیفیت، نظریه های اقتصادی نشان می دهند که پیشرفت های فنی در واقع موتور حرکت توسعه ی درازمدت اقتصاد است و این پیشرفتهای فقط با نوآوری حاصل می شود. چارچوب های فکری مدون توسط شومپتر (Schumpeter) در مورد الگوی رشد متکی به نوآوری های بهبود کیفیت، پایه ی نگرش بر نیاز به نوآوری موثر در بهبود کیفیت را تشکیل می دهد (۶) و (۷). چنین نگرشی قادر است جنبه های کلان الگوی رشد را با برخی از جنبه های خرد آن پیوند بدهد و تعامل بین بنگاههای اقتصادی و کل اقتصاد ملی را مشخص نماید. در این الگو، گروههایی که از نوآوری نفع می برند و آنها که زیان می بینند، با عنایت به سیاستهای درون بنگاهی مشخص می شوند. تداوم بهبود کیفیت با استفاده از نوآوریهای مداوم، عاملی است که رشد اقتصادی کشور را پایدار می سازد.

شرط برخورداری از مزیت رقابتی در واقع بر اساس الگوی بسیار معروف مایکل پورتر در کتاب معروف وی با عنوان مزیت‌های رقابتی ملت‌ها (The competitive advantage of nations) طراحی شده است. این الگو در زمان حاضر به عنوان یکی از محوری ترین الگوهای رفتاری در بخش کسب و کار کاربرد یافته است. در نمودار الماس مزیت‌های ملی پورتر (Porter's Diamond of National Advantage) نشان داده شده است (۸). کارکرد الگوی پورتر بر تحلیل هم نهادها (Clusters) استوار است. همانطور که در نمودار مشاهده می شود، چهار محور اصلی عبارتند از (۱) راهبرد بنگاهی، ساختار و رقابت. (۲) وضعیت تقاضای بازار. (۳) وضعیت عوامل تولید و (۴) صنایع وابسته، تکمیلی و حامی. دو عامل دیگر هم بر این مجموعه اثر می گذارند که عبارتند از: الف) فرصت‌های موجود و ب) وضعیت عملکرد دولت در اقتصاد ملی.

در زمینه نوآوری های متکی به تحول دانش بنیان، یک نمونه ی مشخص برنامه ی ده ساله ی آفریقای جنوبی است که دوره ی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ را پوشش می دهد. هدف از این برنامه ایجاد نوعی جهت گیری در نوآوری ها است که بتواند اقتصاد آفریقای جنوبی را اقتصادی دانش بنیان بنماید(۹). وجود این برنامه سبب می شود که تولید ملی به سمت تکیه بر دانش فنی و دانش بنیانی حرکت کند.

تحقیق انجام شده در سازمان توسعه ی صنعتی سازمان ملل متحد (United Nations Industrial Development Organization = UNIDO) نشان می دهد که داشتن یک راهبرد منطقه ای برای نوآوری می تواند به کشورهای در حال توسعه کمک کند(۱۰). این راهبرد می تواند در تعامل سازنده بین ایران و کشورهای منطقه، که یکی از خواسته های سند چشم انداز است، اثرگذار باشد. به این ترتیب به نظر می رسد که می توان یک الگوی ملی-منطقه ای برای تحولات متکی کردن فعالیت های اقتصادی به دانش بنیانی، طراحی کرد.

1. Prajogo, Daniel I. and Amrik S. Sohal. (2006). The integration of TQM and technology / R&D management in determining quality and innovation performance. Omega Vol. 34.pp. 296 – 312. <http://p30bazar.persianguig.com/pdf/65.pdf>
2. Rosanna Pittiglio; Edgardo Sica; and Stefania Villa. (2009). Innovation and Internationalization: The Case of Italy. Journal of Technology Transfer. Vol. 34.No. 6. pp. 588–602.

3. Atkinson, Robert and Howard Wial. (2008). Boosting Productivity, Innovation and Growth through a National Innovation Foundation. The Information, Technology and Innovation Foundation (ITIF). Metropolitan Policy Program at Brookings. Blueprint for American Prosperity. April. <http://www.itif.org/files/NIF.pdf>
4. Nomoto, Shinichiro. (2010). Latest Boosting R&D Management Process Techniques. Japan Management Association Consultants (JMAC) Inc. Research, Development and Engineering Management Innovation Department. 12th October. http://documents.eu-japan.eu/seminars/europe/wcm_rd/presentation_nomoto.pdf
5. National Science Board. (2012). Science and Engineering Indicators 2012. <http://www.nsf.gov/statistics/seind12/pdf/seind12.pdf>
6. Aghion, Philippe; and Peter. Howitt. (1998). Endogenous Growth Theory. MIT Press. Cambridge, MA.
7. ---. (2004). Growth with Quality-Improving Innovations: An Integrated Framework. 15th November. In: Handbook of Economic Growth. http://www.econ.brown.edu/-fac/peter_howitt/publication/ahhandbook.pdf
8. Porter, M.E. (1990). The competitive advantage of nations. New York: Free Press.
9. Department of Science and Technology. (2007). Innovation Towards a Knowledge-based Economy: Ten-Year Plan for South Africa. (2008 – 2018). http://www.innovationeasterncape.co.za/download/sa_ten_year_innovation_plan.pdf
10. Cook, Philip and Olga Memedovic (2003). Strategies for Regional Innovation Systems: Learning Transfer and Applications. UNIDO. Centre for Advanced Studies, Cardiff University and UNIDO, Strategic Research and Economics Branch. http://www.unido.org/fileadmin/user_media/Publications/Pub_free/Strategies_for_regional_innovation_systems.pdf.

ج-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بازسازی ساختار تولید ملی با اعطای مشوق‌های لازم در جهت افزایش قدرت رقابتی کالاها و خدمات داخلی و گسترش محصولات با ماهیت راهبردی یا مورد نیاز مصارف عمومی یا بخش تولیدی کشور.

ج-۲- توجیه بند

بازسازی ساخت تولید ملی به معنی تغییر ساماندهی فعالیتهای تولیدی است. همواره در جریان بازسازی بایستی جهت گیری مطلوب مورد نظر مشخص گردد. سمت و سوی برگزیده در این بند شامل، جهت گیری برای (۱) افزایش قدرت رقابت، (۲) تولید محصولات راهبردی با انگیزه‌ی کاهش وابستگی راهبردی به جهان، و (۳) تولید کالاهای مورد نیاز مصرف عامه به صورتی است که مصرف کنندگان از خرید محصولات ایرانی زیان نکنند (۱). بخش‌هایی از فعالیتهای ذکرشده برای نوآوری، و پژوهش و توسعه، نیز جهت گیری‌های بازسازی ساخت اقتصاد ملی را مشخص می‌سازد.

1. Ministry of Economic Affairs, Agriculture and Innovation. (2011). Manual on Strategic Goods for the Netherlands. August.

پ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

فاصله گرفتن از خام فروشی و تکمیل زنجیره‌ی تولید از مواد خام تا محصولات نهایی در بازه‌ی زمانی معین.

پ-۲- توجیه بند

بالا بردن درجه‌ی ساخت که در تفسیر کلی به معنی تکمیل زنجیره‌ی تولید با فعالیت‌های داخلی است، در سند حاضر با این شرط همراه گردیده که در جریان تکمیل زنجیره‌ی تولید، قدرت رقابت کاهش نیابد. به این ترتیب، عملکرد رقابتی محور این بند از سند سیاست‌های کلی است. مساله آن است که تکمیل زنجیره‌های تولید عامل بالا بردن ارزش افزوده در سطح ملی می‌گردد، اما این افزایش نباید با کاهش قدرت رقابت همراه شود. زیرا در صورت کاهش قدرت رقابت، بازارهای کشور کوچک می‌شوند و قدرت درآمدزایی کاهش می‌یابد. در اصطلاح کلی، اگرچه اجتناب از خام فروشی یک گام مثبت در جهت تکمیل زنجیره‌های تولید است، این امر نباید با کاهش قدرت رقابت در کل فعالیت همراه شود زیرا در حالت اخیر، کوچک شدن بازار سبب از دست دادن درآمد خواهد شد (۱) و (۲).

مطالعاتی که در مورد حمایت در کشورهای در حال توسعه انجام شده است، نشان می‌دهد که تخصیص نامطلوب منابع یکی از مهمترین علل ازدست دادن محصول واقعی (real output) بوده است. الگوهای معروف دو-شکاف (two-gap models) که توسط شنری (Chenory) و استروت (Strout) بیان شده است، می‌تواند وضعیت رفتاری کشورهای را نشان بدهد که سیاست‌های حمایتی را برمی‌گزینند. در این الگو موارد زیر پوشش داده شده است: (۱) حالتی که جایگزین کردن تولید ملی با واردات که با هدف صرفه جویی در مصرف ارز انجام می‌پذیرد، زیر پوشش سیاست حمایت از یک صنعت ناکارآمد، در توصیف کاهش در واردات زیاده روی می‌کند، و (۲) حالتی که حمایت فقط در مورد صنایع جایگزین واردات انجام شود و این امر به مقدار افزایش صادرات، یا مقدار افزایش در ارز دریافتی کشور، کمتر از مقدار واقعی دیده شود. مشکلات هر دو نگرش در الگوهای دو-شکاف به دقت دیده شده است (۳) و (۴). با عنایت به این الگوها و مسائلی که نگرش یک سو به افزایش ارزآوری ناخالص یا کاهش ناخالص مصرف ارز در چارچوب جایگزینی واردات وجود دارد، سیاست کلی حاضر به معیار خالص ارزآوری عنایت می‌نماید.

برای ارزیابی پروژه‌های تولیدی، لازم است ضوابط فراگیر ارزیابی مد نظر قرار بگیرد (۵) و در این چارچوب، معیار بسیار مهم، خالص ارزآوری پروژه‌ها باشد.

1. Bekefi, Tamara. (2006). Tanzania: Lessons in Building Linkages for Competitive and Responsible Entrepreneurship. The United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) and Kennedy School of Government. Harvard University. ISBN 92-1-106434-1. http://www.unido.org/fileadmin/import/69451_CSRI_09.pdf
2. UNIDO. (2009). Developing a Value-Chain Diagnostic Tool for Common Practice at Unido: Expert Group Meeting Report. 23rd to 25th September. Vienna. http://www.unido.org/fileadmin/user_media/Publications/Pub_free/Developing_a_value_chain_diagnostics_tool_for_common_practice_at_UNIDO.pdf
3. Chenery, Hollis B. and Alan M. Strout. (1965). Foreign Assistance and Economic Development. American Economic Review. Vol. 66. pp.679-733. Also: Department of State. Agency for International Development. Office of Program Coordination. Washington, D. C. Discussion Paper No. 7. (Revised). June. http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNABQ351.pdf
4. Easterly, William. (1999). The Ghost of Financing Gap: Test-

ing the Growth Model Used in the International Financial Institutions. Journal of Development Economics. Vol. 60. Issue 2. pp. 423-438. December. http://www.cgdev.org/doc/ex-pert%20pages/easterly/easterly_ghost.pdf

5. Unido. (1968). Manual for Evaluation of Industrial Projects. Prepared jointly by the United Nations Industrial Development Organization and the Industrial Development Centre for Arab States. http://www.unido.org/fileadmin/user_media/Publications/download/Manual_for_Evaluation_of_Industrial_Projects.pdf

ت-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

حمایت از تولید محصولات ارزآور.

ت-۲- توجیه بند

در این محور بحث حمایت از تولید محصولات ارزآور مطرح شده است. در حالت کلی، یکی از معیارهای برخورداری از قدرت خرید بین المللی، ایجاد وضعیتی است که در آن شرط خالص ارزآوری تولید کشور نسبت به صادرات (Net Foreign Exchange Earning as a Percentage of Export = NFEP) برقرار شود. این معیار نشان دهنده ی اهمیت تولید در دستیابی به منابع ارزی قدرتمند است. هر قدر خالص ارزآوری صادرات کشور بیشتر باشد، توانایی کشور در تدوین خواسته هایش در سطح جهانی بیشتر می شود. با عنایت به اهمیت خالص ارزآوری، در مقابل دو معیار متعارف (۱) استفاده از معیارهایی مانند درجه ی صرفه جویی در ارز در چارچوب سیاست جایگزینی واردات، یا (۲) استفاده از معیارهایی مانند ارزآوری ناخالص در چارچوب سیاست تشویق صادرات، بحث سیاست کلی در این بند آن است که باید به خالص ارزآوری عنایت شود و معیارهای انگیزشی بر اساس خالص ارزآوری تدوین گردد. این بدان معنی است که نگرش سیاستهای کلی بر جهت گیری یک سویه به جانب جایگزینی واردات یا تشویق صادرات تمرکز ندارد و معیار خالص ارزآوری را به عنوان یک معیار اثرگذار بر زندگی درازمدت اقتصاد ملی، به رسمیت می شناسد. این معیار در نفس خود، برخی از الزامات سیاستهای ذکر شده در سایر بندها را نیز لازم دارد. به عنوان مثال یک شرط لازم برای بالارفتن خالص ارزآوری، کاهش هزینه های تولید است.

ث-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

مدیریت منابع ارزی با تأکید بر تأمین نیازهای تولید ملی و کارآفرینان به ارز و ثبات ارزش پول ملی.

ث-۲- توجیه بند

اهداف کلی در مدیریت ارزی کشور عبارت است: (۱) حفظ ارزش پول ملی جهت قابل پیش بینی کردن وضعیت اقتصادی و جلب اعتماد کارآفرینان به پول ملی به عنوان یک واحد ارزش باهویت و (۲) تسهیل دسترسی تولیدکنندگان به ارز. برای رسیدن به این دو هدف که به صورت توأم باید محقق شوند، محورهای سیاستی انگیزشی مطرح شده است.

یکی از ویژگیهای وضعیت کنونی مدیریت منابع ارزی کشور در زمان حاضر این است که حفظ ارزش پول ملی به کلی از فهرست اولویت های آن حذف شده است. حفظ ارزش پول ملی را نباید با تثبیت دستوری ارزش پول کشور اشتباه گرفت. برای حفظ ارزش پول ملی لازم است وضعیتی برقرار شود که ارزش پول در چارچوب مکانیزمهای اقتصادی حفظ شود. نهاد پولی کشور که بر اساس قانون پولی و بانکی مسئولیت حفظ ارزش پول ملی را برعهده دارد و موظف است با اجرای سیاست های درست پولی و ارزی، در راستای حفظ ارزش پول ملی تلاش نماید، در وضعیت کنونی، هیچ واکنشی حتی در برابر افت ضربتی حدود ۵۰ درصد از ارزش پول ملی در یک دوره ی بسیار کوتاه نشان نمی دهد. این دگرگونی ناخواسته سبب می شود که چشم انداز کلیه ی پروژه های تولیدی مخدوش شود، زیرا نرخ ارز در ارزیابی پروژه ها آن قدر تغییر کرده است که دیگر ارزیابی های موجود کاربرد ندارد. مخدوش شدن چشم انداز کلان اقتصاد عاملی است که به نقش بخش خصوصی را در توسعه ی اقتصاد ملی خدشه وارد می سازد (۱) و نوسانهای جدی در ارزش پول ملی یکی از بارزترین نمونه های عوامل ایجاد اختلال در چشم انداز کلان اقتصادی (۲) است.

بحث جلب اعتماد نسبت به پول ملی از این طریق مطرح می گردد که انگیزه های پس انداز و سرمایه گذاری به پول ملی تقویت شود. در این راستا خواسته های جامعه و بخش خصوصی هماهنگ می شود و انگیزه ی فرار سرمایه در کشور کاهش می یابد. نظریه های اقتصادی نشان می دهند که سرمایه همیشه در پی یافتن مکان امنی است تا ارزش خود را از دست ندهد و بازده مطلوبی داشته باشد (۳). علاوه بر این، وقتی فرار سرمایه وجود داشته باشد، سرمایه ی اجتماعی به شدت کاهش می یابد و احترام به سرمایه ی ملی زایل می شود زیرا سرمایه گذار می داند

که در طول زمان نمی‌تواند به پول ملی اعتماد کند. توجه به ریشه‌های فرار سرمایه دست کم به دلایل زیر بسیار اهمیت دارد: (۱) فرار سرمایه سبب می‌شود که منابع مورد نیاز برای توسعه‌ی اقتصاد ملی، از مرزهای کشور خارج شود و فرصتهای توسعه از دست برود. (۲) فرار سرمایه تأثیری منفی بر توزیع درآمد در جامعه دارد. (۳) گسترش خروج سرمایه سبب می‌شود که کشورهای مبتلا به این عارضه برای تأمین نیازهای اقتصاد ملی به وام‌گیری از خارج متوسل شوند که این وضع در نهایت حجم بدهیهای آنها را به شدت افزایش می‌دهد (۴).

مطالعه‌ای که در مورد ایران انجام شده است، نشان می‌دهد که چگونه عدم اطمینان در مورد نرخ واقعی ارز (قدرت خرید واقعی پول ملی) عاملی منفی در توسعه‌ی صادرات ایران بوده است (۵). مطالعات زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد اصلاح ساخت بخش واقعی اقتصاد کشورها با برابری سیاست پولی آنها، رابطه‌ی مستقیمی دارد (۶).

دستیابی به ثبات مالی (Financial Stability) یکی از معیارهایی است که امروز کشورهای جهان از آن به عنوان شرط لازم افزایش تولید ملی یاد می‌کنند (۷). بروز بحرانهای مالی و به ویژه بحران پولی، سبب ازدست دادن تولید می‌شود که زیان درازمدت آن کاهش نرخ رشد اقتصاد ملی است (۸). اهمیت ثبات مالی در حدی است که امروز بیشتر بانکهای مرکزی این خواسته را در کنار هدف حفظ ارزش پول ملی قرار می‌دهند و خود را نسبت به آن متعهد می‌سازند. سیاستگذاری برای دستیابی به ثبات مالی پیش شرط تداوم توسعه و تحولات فنی دگرگون‌کننده‌ی وضعیت تولید است.

در مورد تسهیل دسترسی تولیدکنندگان به ارز، خواسته‌ی کلی کاهش زمان دسترسی به ارز و رسانیدن آن به جریان تولید است. بخشی از این تسریع، به فراهم آوردن امکانات انتقال ارز برمی‌گردد که در زمان حاضر یکی از عوامل مهم در تأخیر در تولید است. از دیدگاه نظری تأخیر در انتقال ارز می‌تواند عامل افت رفاه در جامعه شود. مطالعات مختلفی برای محاسبه‌ی میزان افت رفاه در کشورهای مختلف انجام شده است (۹) و (۱۰). نکته‌ی قابل تامل این است که با طولانی شدن زمان انتقال ارز و تسویه‌ی حساب‌های خارجی، میزان افت در رفاه جامعه نیز افزایش می‌یابد.

در مورد ایران هیچ مطالعه‌ای در مورد تأخیر در تسویه‌ی تعهدات ارزی مربوط به تجارت انجام نشده، اما قدر مسلم این است که تأخیر مورد بحث در اثر وضعیت حاضر روند صعودی داشته است و این امر به گران شدن هزینه‌ی واردات در کشور انجامیده است. تحریم‌های اعمال شده بر مؤسسات مالی ایران و تأخیر در یافتن راه‌های دور زدن این تحریم‌ها، سبب شده که متقاضیان کالاهای واسطه‌ای و

سرمایه ای خارجی در داخل کشور، با تأخیر زمانی نسبتاً طولانی به نیازهای خود دست یابند و فروشندگان هم با عنایت به این مشکلات، قیمت محصولات خود را برای مشتریان ایرانی افزایش دهند.

1- Unido. (2011). Africa Investor Report 2011: Towards Evidence-Based Investment Promotion Strategies. ID/443. UNIDO Publication. Sales No.: E.12.II.B42. ISBN: 978-92-1-106450-6. http://www.unido.org/fileadmin/user_media/Publications/Pub_free/AIS_Report_A4.pdf

2. خلعت بری، فیروزه. (۱۳۸۹). طرحی برای مدیریت و نظارت بر اجرای سیاست های کلی مربوط به نظام و درآمدهای ارزی. دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام. کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری.

3. Epstein, Gerald. (2005). Capital Flight and Capital Controls in Developing Countries. Introduction: Capital Flight and Capital Controls in Developing Countries: an Introduction. http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/chapter_1.pdf

4. Ndikumana, Léonce and James K. Boyce. (2008). New Estimates of Capital Flight from Sub-Saharan African Countries: Linkages with External Borrowing and Policy Options. Department of Economics and Political Economy Research Institute. University of Massachusetts, Amherst. Working Paper No. 166. April. http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/working_papers/working_papers_151-200/WP166.pdf

5. Jafari Samimi, Ahmad; Negin Heydarizadeh and Maryam Madadi. (2012). Exchange Rate Uncertainty and Non-Oil Exports: The Case of Iran. Middle-East Journal of Scientific Research. Vol. 11. Issue 2. pp. 162-166. ISSN 1990-9233. IDOSI Publications. [http://idosi.org/mejsr/mejsr11\(2\)12/5.pdf](http://idosi.org/mejsr/mejsr11(2)12/5.pdf)

6. Nenova, Mariella. (2004). The Relationship between Real Convergence and the Real Exchange Rate: the Case of Bulgaria. Bulgarian National Bank. Discussion Paper No. DP/41/2004. July. ISBN 954-9791-78-5. http://www.bnb.bg/bnbweb/groups-public/documents/bnb_publication/discussion_2004_41_en.pdf

7. Ingves, Stefan. (2012). Financial stability is important for us all. Speech by Mr Stefan Ingves, Governor of the Sveriges Riksbank, to the Riksdag Committee on Finance. Stockholm. 15th March. <http://www.bis.org/review/r120316f.pdf?frames=0>

8. White, William R. (1998). Promoting International Financial-Stability: The Role of the BIS. Regulatory and Supervisory Challenges in a New Era of Global Finance. The Hague. <http://fondad.org/uploaded/Regulatory%20and%20Supervisory%20Challenges/Regulatory-White.pdf>
9. Cudmore, E. and J. Whalley. (2005). Border Delays and Trade Liberalization. In: T. Ito and A. K. Rose (eds.). International Trade in East Asia. NBER-EastAsia Seminar on Economics. Volume 14. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.
10. Nguyen, Tien T. and Randall M. Wigg. (2009). Welfare Costs of Border Delays: Numerical Calculations from a Canadian Regional Trade Model. Canadian Journal of Regional Science/ Revue canadienne des sciences regionales. Vol. XXXII. Issue 2. Summer/Été. pp. 203-222. ISSN: 0705-4580. <http://www.cjrs-rcsr.org/archives/32-2/NGUYEN-final.pdf>.

چ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بهبود فضای کسب و کار با هدف افزایش تولید ملی با اصلاح زمینه‌های قانونی، اجرایی، اداری و فرهنگی.

چ-۲- توجیه بند

بهبود فضای کسب و کار همراه با بهبود زمینه‌ها و چارچوب‌های قانونی و اداری مرتبط، جهت افزایش تولید ملی، می‌تواند به بهبود چشم‌انداز کارآفرینان در برنامه‌ریزی برای تولید منجر شود. سه محور اصلی پیشنهادی در این بند عبارتند از: (۱) شفاف‌سازی وضعیت فضای کسب و کار، (۲) تشکیل مدیریت ویژه برای پیشنهاد راه‌های بهبود وضعیت و (۳) کوتاه کردن زمان دریافت مجوزها.

مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در زمینه فضای کسب و کار در کشور نشان داده است که در سال ۱۳۹۰، فضای کسب و کار با نوسان محدود، روند رو به بهبود داشته است، اما همچنان نمی‌توان وضعیت فضای کسب و کار را مطلوب دانست. متوسط رقم مؤلفه‌های فضای کسب و کار در زمستان سال ۱۳۹۰ معادل ۵/۴۹ بوده است که نسبت به رقم ۵/۸۷ بهار سال ۱۳۹۰ بهبود داشته است، اما همچنان وضعیت کسب و کار را نامساعد نشان می‌دهد (۱).

نخستین گام در راه بهبود فضای کسب و کار، کاهش محدودیت های دولتی و قانونی در سطح ملی است. علی رغم این امر، بررسی های جدیدتر نشان داده است که نگرش منطقه ای و استانی، با هدف اصلاح وضعیت موجود، با همکاری بخش خصوصی و بخش دولتی، می تواند اثر بهتری داشته باشد (۲). در این چارچوب سرمایه ی اجتماعی افزایش می یابد و احترام به کسب و کار تعمیق می گردد.

جهت بهبود وضعیت حوزه کسب و کار، سلامت این فضا بسیار مهم است (۳). شفاف سازی عامل مهمی است که می تواند دستیابی به سلامت محیط کسب و کار را تأمین کند. هدف از شفاف سازی ایجاد جو اعتماد در مورد سلامت وضعیت کسب و کار است.

در جریان اصلاح فضای کسب و کار، همه ی گروهها باید در شمار ذینفعان قرار گیرند، و مشارکت همه ی ذینفعان و فعالان بایستی تضمین شود. بر این اساس است که تشکیل مدیریت ویژه برای پیشنهاد راهکارهای بهبود وضعیت می تواند بسیار اثرگذار باشد. این مدیریت در مورد زمینه های اصلاح و نحوه ی مشارکت همه ی دست اندرکاران تصمیم می گیرد.

۱- مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی. (۱۳۹۱). گزارش ارزیابی تشکلهای اقتصادی کشور از مؤلفه های ملی محیط کسب و کار ایران. گزارش زمستان ۱۳۹۰. اردیبهشت.

2- Hindson, Doug and Jörg Meyer-Stamer. (2007). The Local Business Environment and Local Economic Development: Comparing Approaches. Mesopartner Working Paper No. 11 / 2007. ISSN 1613-298X
3- Donor Committee for Enterprise Development (DCED). (2008). Supporting Business Environment Reforms: Practical Guidance for Development Agencies. August. <http://rru.worldbank.org/documents/DonorGuidance.pdf>

ح-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

ارتقا سهم مردم در تولید ملی از طریق افزایش انگیزه و عزم ملی، رعایت انضباط مالی و بودجه ای دولت، رفع تبعیض بین بخش دولتی و بخش های غیردولتی و خصوصی در دسترسی به اطلاعات و سایر موارد، حمایت از بنگاههای کوچک و متوسط و تسریع در تحقق کامل سیاستهای کلی اصل ۴۴.

ح-۲- توجیه بند

حضور دولت وابسته به درآمدهای نفتی که پاسخگویی دولت را نسبت به جامعه محدود می‌سازد، سبب شده است که دستگاه اداری دولت بسیار حجیم تر و گسترده تر از حد مطلوب و موردنیاز جامعه شود. که این امر به اتلاف منابع می‌انجامد.

کارآمدسازی دولت یکی از محورهای رسیدن به وضعیت مطلوب در تولید ملی است. در حالت کلی دولت در حوزه اقتصاد کشور به سه شکل حضور و مداخله دارد: (۱) در چارچوب نماینده‌ی حاکمیت و مجری دستور حکومت، (۲) در چارچوب یک هویت جمعی نماینده‌ی اکثریت رأی دهندگان به دولت، و (۳) در چارچوب یک هویت فردی که در این حالت به صورت کارفرما در اقتصاد حضور دارد. بهترین وضعیت این است که دولت شکل سوم حضور خود را در اقتصاد کشور به حداقل برساند.

حضور دولت در شکل نماینده‌ی حاکمیت به دولت امکان می‌دهد که ثروت‌های طبیعی کشور را که منافع آن باید به همه‌ی نسل‌ها برسد، در چارچوب قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام مورد بهره‌برداری قرار دهد. بهره‌برداری صیانتی از منابع نفتی و سایر منابع پایان‌پذیر کشور در این چارچوب باید انجام شود. بهینه‌سازی و کارآمدسازی این وظیفه در چارچوب مدیریت شفاف و بهینه از منابع طبیعی کشور و توزیع بهینه‌ی عواید حاصل از بهره‌برداری بین نسل‌های مختلف باید انجام شود. از دیدگاه نظری مسائل مختلفی در این چارچوب مطرح می‌شود که مهمترین آنها عبارتند از یک) بهره‌برداری بهینه از منابع پایان‌پذیر، دو) مدیریت بهینه‌ی ثروت‌های حاکمیتی، و سه) برنامه‌ریزی برای استفاده‌ی بهینه از سهم نسل و توزیع برآورده‌ی آن بین گروه‌های مختلف هر نسل.

در چارچوب بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی پایان‌پذیر و تجدیدپذیر، الگوهای نظری مستدل ارائه شده است (۱). بهره‌برداری بهینه به ساخت موجودی مخزن منابع پایان‌پذیر، ماهیت مقام بهره‌بردار، وضعیت بازار از نظر حضور محصول جایگزین، سرمایه‌گذاری برای گسترش موجودی مخازن (۲)، ماهیت تقاضا برای منابع پایان‌پذیر و هزینه‌های بهره‌برداری (۳) ارتباط می‌یابد. یکی از باورهای قابل‌تامل در مورد برخورداری از ثروت‌های نفتی و بهره‌برداری منابع پایان‌پذیر، این است که وجود این منابع عامل عقب‌ماندگی کشور می‌شود. افزونه‌جویی (Rent Seeking) اقتصاد عامل بروز عارضه‌ی هلندی (Dutch Disease) و اختلالات مختلف در اقتصاد ملی می‌شود. از دیدگاه نظری این رویکرد مورد تردید است، زیرا اگر دانش فنی بهره‌برداری از منابع پایان‌پذیر بتواند این بهره‌برداری را ارتقاء داده و بهینه‌نماید و منابع حاصل از آن در چارچوب حفظ منافع تمام نسل‌ها مورد استفاده قرار گیرد، هیچ دلیلی وجود ندارد که کشور دارای منابع پایان‌پذیر، دچار فقر و نابسامانی شود (۴).

این بحث بسیار مهم نشان می دهد که اگر به محدوده ی حضور دولت و حاکمیت خدشه وارد نگردد، وجود انبوهی از سرمایه ی طبیعی در واقع یک نعمت است و هیچ بحرانی را به صورت ذاتی موجب نخواهد شد. در واقع امکان دارد که الگوی بهره برداری بهینه از منابع پایان پذیر در الگوهای مختلف اقتصادی و بینشهای متفاوت ادغام شود و هیچ عارضه ی ناخوشایندی را به دنبال نداشته باشد (۵). قدر مسلم این است که حتی با عنایت به عامل آلاینده ی موجود در منابع فسیلی، این امکان وجود دارد که بتوان الگوی بهره برداری بهینه ی قابل دفاع در چارچوب بینش توسعه ی پایدار را تدوین کرد (۶) و (۷).

حضور دولت در مقام نماینده ی اکثریت جامعه برای دوره ای که اداره ی کشور به دولت برگزیده سپرده شده است، ایجاب می کند که دولت در حدی در جامعه حضور داشته باشد، که بر اساس وعده های انتخاباتی و الزامات سیاسی به انجام آن متعهد شده است. این بخش باید در چارچوب نظارت مجلس انجام شود، اما نکته ی مهم این است که برای انجام خدمات تعهدشده نیازی نیست که دستگاه های دولتی بزرگ و حجیم شوند. اندازه ی بهینه ی دولت در این چارچوب باید مد نظر قرار بگیرد. از دیدگاه نظری اندازه ی بهینه ی دولت قابل اندازه گیری است و دولت های حجیم و بزرگتر از حد بهینه، در واقع عامل اتلاف منابع می شوند. رابرت سولو اقتصاددان بزرگ برنده ی جایزه ی نوبل، در سال ۱۹۵۶ پایه های تفکر در مورد اندازه ی دولت را در یک الگوی نظری مطرح کرد (۸).

جهت شناخت اندازه ی بهینه ی دولت می توان از معیارهای مختلف استفاده کرد و با استفاده از الگوهای نظری اندازه ی بهینه را محاسبه نمود. یک رویکرد موثر جهت این امر، شناخت ارتباط بین ماهیت حضور دولت و رشد اقتصادی کشور است. با این رویکرد می توان اندازه ی بهینه ی دولت را در کشورهای مختلف محاسبه نمود. به عنوان مثال این اندازه در کشورهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه در حدی کمتر از ۲۵ درصد قرار دارد (۹) و (۱۰). معیار دیگری که جهت شناخت بهینه بودن اندازه ی دولت می تواند مورد استفاده قرار بگیرد، معیار کارایی هزینه ای بودجه است (۱۱) و (۱۲). معیار سوم، اندازه گیری مصارف دولت است. مطالعه ی کاربردی در این چارچوب نشان داده است که برای سیزده کشور از اعضای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، اندازه ی بهینه ی دولت در حد ۱۳ درصد اقتصاد محدود می شود (۱۳).

انتخاب معیار اندازه گیری ابعاد حضور دولت در اقتصاد باید با عنایت به محدوده ی حضور دولت در بخش هویت جمعی نماینده ی اکثریت، یعنی فقط بخش دولت در مقام دولت، انجام شود و دو وظیفه ی دیگر نباید در محاسبات منظور شود. در

مورد ایران فقط یک مطالعه در مورد اندازه‌ی دولت انجام شده است (۱۴) اما این مطالعه باید روزآمد شود، زیرا ساخت دولت در این دوره به شدت تغییر کرده است. در مورد کشورهای منطقه‌ی خلیج فارس هم مطالعه‌ی وجود دارد که نشان می‌دهد اندازه‌ی دولت بر اساس نسبت مصرف واقعی دولت به مصرف واقعی در محصول ناخالص داخلی کشور در محدوده‌ی ۱۷٪ تا ۲۹٪ قرار دارد (۱۵). در مورد کشورهای آمریکای لاتین، یک مطالعه‌ی کاربردی نشان داده است که اگر در فاصله‌ی سالهای ۱۹۷۴ تا ۲۰۰۳ میلادی، دولتهای کشورهای این منطقه کوچکتر بودند، رشد اقتصادی در این کشورها بیشتر می‌شده است (۱۶).

حضور دولت در اقتصاد در مقام کارفرما همیشه عامل اختلال در روال کشورداری است. هر قدر وظایف تصدی‌گری دولتها کوچکتر باشد، کارایی آنها به صورت بالقوه می‌تواند بیشتر شود زیرا دولتها در این وضعیت انگیزه‌ی کمتری برای صدور دستورهای استثنایی خواهند داشت. کوچک کردن بخش کارفرمایی دولت با روشهای مختلف انجام می‌شود که در کلی‌ترین حالت با عنوان واگذاری فعالیتهای اقتصادی به بخش خصوصی (Privatization) در ادبیات اقتصادی شناخته شده است. انواع روشهای واگذاری برای کشورهای مختلف ارائه شده است.

در مورد ایران هم روشهای متفاوتی برای واگذاری تدوین گردیده است. یک روش که مالکیت فراگیر نام گرفته است، واگذاری را با عواملی مانند افزایش کارایی در بخش تولید، برخورداری از توان رقابت در سطح بین‌المللی، گسترش بازار سرمایه‌ی کشور، توانمندسازی نیروی کار در جامعه و ایجاد قدرت خرید در خانوار پیوند می‌دهد (۱۷). سیاست‌های کلی اصل ۴۴ خواستار نوعی از گسترش حضور بخش خصوصی در اقتصاد کشور شده است که واگذاری با اصلاح ساخت اقتصاد ملی و افزایش کارایی همراه شود. ساخت برگزیده برای واگذاری در کشور که در چارچوب سازمان خصوصی‌سازی تعریف شده است، نتوانسته است ابعاد مطرح شده در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ را پوشش بدهد.

4- Khalatbari, Firouzeh. (1976). Planning, Uncertainty and Exhaustible Resources. PhD Thesis. London School of Economics and Political Science. January.

5- Ghoddusin, Hamed. (2010). Dynamic Investment in Extraction Capacity of Exhaustible Resources. Scottish Journal of Political Economy. Vol. 57. No. 3. July. <http://www.gerad.ca/fichiers/activites/act0662/Hamed28012011.pdf>

6- Solow, Robert M. and Frederic Y. Wan. (1976). Extraction costs in the theory of exhaustible resources. The Bell Journal of

Economics. Vol. 7. Issue 2. Autumn. pp. 359-70. <http://www.sam.sdu.dk/norfame/menu/pdfid/solow76.pdf>. Also: http://www.math.uci.edu/~fwan/pdf/42_extractioncosts.pdf

7- Khalatbari, Firouzeh. (1976). Planning, Uncertainty and Exhaustible Resources. PhD Thesis. London School of Economics and Political Science. January.

8- Ghoddusin, Hamed. (2010). Dynamic Investment in Extraction Capacity of Exhaustible Resources. Scottish Journal of Political Economy. Vol. 57. No. 3. July. <http://www.gerad.ca/fichiers/activites/act0662/Hamed28012011.pdf>

9- Solow, Robert M. and Frederic Y. Wan. (1976). Extraction costs in the theory of exhaustible resources. The Bell Journal of Economics. Vol. 7. Issue 2. Autumn. pp. 359-70. <http://www.sam.sdu.dk/norfame/menu/pdfid/solow76.pdf>. Also: http://www.math.uci.edu/~fwan/pdf/42_extractioncosts.pdf

10- Le Van, Cuong, Katheline Schubert + and Tu Anh Nguyen. (2007). With Exhaustible Resources, Can A Developing Country Escape From The Poverty Trap? 2nd July. http://ces.univ-paris1.fr/membre/schubert/ExhaustibleResource_July2nd07.pdf

11- Erreygers, Guido. (2009). Hotelling, Rawls, Solow: How Exhaustible Resources Came to Be Integrated into the Neoclassical Growth Model. History of Political Economy. Volume 41. Number Supplement 1. pp.263-281. doi: 10.1215/00182702-2009-027. http://hope.dukejournals.org/content/41/Suppl_1/263.full.pdf+html

12- Henriët, Fanny. (2011). Optimal extraction of a polluting non-renewable resource with R&D toward a clean backstop technology. 14th July. http://www2.toulouse.inra.fr/lerna/seminaires/backstop_henriet.pdf

13- Grimaud, André and Luc Rougé. (2003). Polluting Non-Renewable Resources, Innovation and Growth: Welfare and Environmental Policy. August. http://idei.fr/doc/wp/2003/polluting_nonrenewable.pdf

14- Solow, Robert M. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth. Quarterly Journal of Economics. Vol. 70. Issue 1. pp. 65-94. February. http://faculty.lebow.drexel.edu/LainczC/cal38/Growth/Solow_1956.pdf

15- Chobanov, Dimitar and Adriana Mladenova. (2009). What is the Optimum Size of Government? Institute for Market Economics. Bulgaria. August. http://ime.bg/uploads/335309_OptimalSizeOfGovernment.pdf

16- Kahn, James A. (2011). Can We Determine the Optimal Size of Government? Cato Institute. Center for Global Liberty and Prosperity. Development Policy Briefing Paper. No. 7. 14th September. <http://www.cato.org/pubs/dbp/dbp7.pdf>

17- Rahmayanti, Yogi and Theara Horn. (2010). Expenditure Efficiency and the Optimal Size of Government in Developing Countries. Graduate School of Economics and Osaka School of International Public Policy (OSIPP). Osaka University. Toyonaka. Discussion Paper No. 10-20. July. <http://www2.econ.osaka-u.ac.jp/library-/global/dp/1020.pdf>

18- Folster, Stefan and Henrekson, Magnus. (2001). Growth effects of government expenditure and taxation in rich countries. European Economic Review. Elsevier. Vol. 45. Issue 8. pp. 1501-1520. August.

19- Josheski, Dushko; Lazarov, Darko and Koteski, Cane. (2011). Analysis of the Optimal Size of the Government Consumption. MPRA Paper No. 32983. http://mpra.ub.uni-muenchen.de/32983/1/MPRA_paper_32983.pdf. 25th August. Also: 7th July. <http://ssrn.com/abstract=1880905> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1880905>

20- خلعت بری، فیروزه. (۱۳۶۴). اندازه‌ی بهینه‌ی دولت در اقتصاد. اقتصاد و مدیریت. مدیرپیت.

21- Aly, Hassan and Mark Strazicich. (). Is Government Size Optimal in the Gulf Countries of the Middle East? An Answer. <http://www.luc.edu/orgs/-mee/volume1/aly.pdf>

22- Lizardo, Radhames and André V. Mollick. (2009). Can Latin America Prosper by Reducing the Size of Government? Cato Journal. Vol. 29. No. 2. Spring/Summer. <http://www.cato.org/pubs/journal/cj29n2/cj29n2-3.pdf>

۳۳- خلعت بری، فیروزه. (۱۳۷۶). طرح مالکیت فراگیر. مرکز تحقیقات اتاق بازرگانی و صنایع ایران.

خ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنظیم نقش نهادهای عمومی غیردولتی اقتصادی در جهت تولید ملی.

خ-۲- توجیه بند

نهادهای عمومی غیردولتی در واقع هویت هایی جداشده از دولت یا سازمان یافته با دیدگاه دولتی هستند، که به دلیل ارتباطات ویژه ای که با مسئولان دولتی دارند، همیشه قادرند با دریافت امتیاز، ناکارایی های خود را پوشش بدهند. در موارد متعدد این نهادها از امتیازات ویژه ی مالیاتی، دسترسی به منابع ارزی و ریالی و مداخله در مسیرهای قانونی برخوردارند. چنین فعالیت هایی سبب می شود که محیط اقتصادی کشور مخدوش شود و بخش خصوصی واقعی نتواند به درستی فعالیت کند.

از دیدگاه نظری، نقش نهادهای عمومی غیردولتی در توسعه ی اقتصادی باید شناسایی شود، تا مشخص گردد که حضور آن ها چه جایگاهی در توسعه ی ملی بازی می کند. در این ارزیابی ها لازم است موارد دریافت امتیاز توسط بخش دولتی مشخص شود تا تأثیر آنها از محاسبات حذف گردد. با عنایت به این واقعیت که نقش بخش عمومی در کشورهای مختلف متفاوت است، برای شناخت اثر حضور هر گروه از شرکتهای عمومی، لازم است در همان چارچوبی که حضور دولت ارزیابی می شود، حضور بخش عمومی هم ارزیابی شود(۱).

در مواردی که حضور بخش عمومی غیردولتی برای کسب افزونه و پنهان کردن فعالیت های بخش دولت باشد، لزوم شفاف سازی و حذف فعالیت های پنهان بسیار ملموس می شود. در هر صورت، فعالیت های مداخله گر بنگاه های عمومی غیردولتی در اقتصاد کشور، همیشه عامل بروز اختلال است.

در مورد ایران هیچ مطالعه ای در مورد نقش بنگاه های عمومی غیردولتی در توسعه ی اقتصادی کشور، وجود ندارد و بنابراین نمی توان به دقت آثار حضور این بنگاهها را ارزیابی کرد ولی با مراجعه به امتیازاتی که بیشتر این بنگاهها از آن برخوردارند، می توان گفت که بنگاه های مورد بحث عامل اختلال در توزیع بهینه ی منابع در کشور محسوب می شوند.

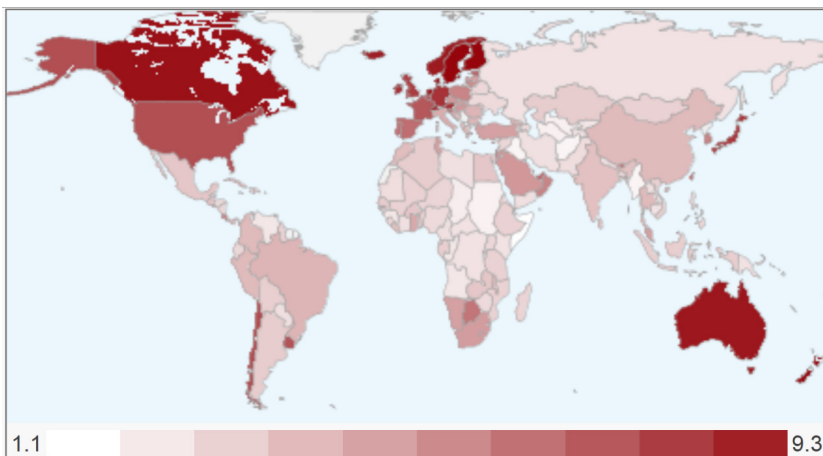
24- Curristine, Teresa; Zsuzsanna Lonti and Isabelle Joumard. (2007). Improving Public Sector Efficiency: Challenges and Opportunities. OECD Journal on Budgeting. Volume 7. No. 1. ISSN 1608-7143. <http://www.oecd.org/data-oecd/41/20/43412680.pdf>.

د-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

شفاف سازی و روزآمد سازی اطلاعات و دسترسی آسان فعالان اقتصادی به آن و اطلاع رسانی در مورد ابعاد و فرصتهای سرمایه گذاری، و سرمایه گذاران در رشته های مختلف.

د-۲- توجیه بند

بر اساس شاخص برداشت ذهنی نسبت به فساد (Corruption Perceptions Index) ایران در سطح جهان در سال ۲۰۱۰ میلادی در ردیف ۱۴۶ قرار گرفته است. این شاخص نشان می دهد که انتظار بروز فساد در کشور به نسبت بالا است. شفاف سازی یکی از شناخته شده ترین و یقینی ترین روش ها برای کاهش فساد محسوب می شود و هر قدر شدت شفاف سازی بیشتر باشد، و اطلاع رسانی گسترده تر انجام بگیرد، برداشت ذهنی مردم نسبت به وجود فساد در اقتصاد بهتر می شود. در نمودار زیر وضعیت رتبه ی ایران در کنار سایر کشورهای جهان در سال ۲۰۱۰ از منظر برداشت ذهنی نسبت به فساد نشان داده شده است. همان طور که در نمودار دیده می شود، ایران در مقایسه با جهان از مرتبه ی پایینی برخوردار است که انتظار بروز فساد در این کشور بیش از بسیاری دیگر از نقاط جهان است. در مقایسه با کشورهای همسایه ی ایران هم رتبه ی کشور به نسبت پایین است.

شاخص شفافیت اقتصادی در واقع روی دیگر شاخص برداشت ذهنی نسبت به فساد است. در محورهای مختلف هم شاخصهای ویژه ی شفاف سازی تدوین شده است. به عنوان مثال در مورد ثروتهای حاکمیتی (که ایران در حال حاضر دو مورد، صندوق توسعه ی ملی و حساب ذخیره ی ارزی را در این زمینه دارد)، شاخص شفافیت لینابرگ-مادوئل (Linaburg-Maduell Transparency Index)، جایگاه

ایران را در فصل نخست سال ۲۰۱۱ میلادی در رده ی چهار کشور پایین جدول (به ترتیب از پایین به بالا: لیبی، الجزایر، بروئی و ایران) قرار داده است. فقدان شفافیت در کلیه ی فعالیتهای اقتصادی کشور مشهود است.

از دیدگاه نظری ارتباط مشهودی بین شفاف سازی و پاسخگویی، و توسعه ی اقتصادی وجود دارد(۱). مطالعه در مورد کشورهایی که درآمد اصلی آنها از منابع طبیعی حاصل می شود، نشان داده است که شفاف سازی بودجه ی دولت اثری بسیار مثبت بر توسعه ی ملی باقی می گذارد(۲). تحقیقات دیگری هم وجود دارد که نشان می دهد همراه با افزایش درجه ی شفاف سازی، احساس احترام و افتخار نسبت به وضعیت افزایش می یابد(۳). بنابراین اگر یکی از هدفهای سیاستهای کلی این باشد که ایرانیان نسبت به محصولات ساخت کشور ایران حس حمایت و احترام داشته باشند، لازم است درجه ی شفاف سازی در عملیات اقتصادی افزایش داده شود.

یکی دیگر از زمینه های شفاف سازی، اطلاع رسانی به هنگام درزمینه وضعیت های اقتصادی و چشم انداز آنها است. وقتی سرمایه گذاران به روشنی بدانند که تعداد رقبای احتمالی آنها چند نفر است و بازار در آینده در چه وضعیتی قرار می گیرد، احتمال شکست در سرمایه گذاری بسیار کاهش می یابد. این وضعیت سبب ایجاد نوعی اعتبار برای مسئولان می شود که در نهایت به بالارفتن رضایتمندی نسبت به عملکرد دستگاههای عمومی می انجامد.

- 1- McGee, Rosmarie and John Gaventa. (2011). Shifting Power? Assessing the Impact of Transparency and Accountability Initiatives. IDS Working Paper. Volume 2011. No 383. <http://www.ids.ac.uk/files/dmfile/Wp383.pdf>
- 2- Renzio, Paolo de, Pamela Gomez and James Sheppard. (2009). Budget transparency and development in resource-dependent countries. UNESCO. http://www.viet-studies.info/kinhte/Budget_transparen-cy_resource_dependence.pdf
- 3- McTigue, QSO; Hon. Maurice P. (Vice President and Distinguished Visiting Scholar). (2008). The Effects of Transparency on Ethics, Honor and Results in Government. Mercatus Center. George Mason University. 8th February. The World Trade Center of New Orleans. http://mer-catus.org/sites/default/files/publication/SpeechPDF_20080213_McTigue_WTC_Speech_Feb08.pdf.

Country	Rank 2010	Score	Country	2010 Rank	Score
Denmark	1	9.3	Bosnia	91	3.2
New Zealand	1	9.3	Djibouti	91	3.2
Singapore	1	9.3	Gambia	91	3.2
Finland	4	9.2	Guatemala	91	3.2
Sweden	4	9.2	Kiribati	91	3.2
Canada	6	8.9	Sri Lanka	91	3.2
Netherlands	7	8.8	Swaziland	91	3.2
Australia	8	8.7	Burkina Faso	98	3.1
Switzerland	8	8.7	Egypt	98	3.1
Norway	10	8.6	Mexico	98	3.1
Iceland	11	8.5	Dominican	101	3
Luxembourg	11	8.5	Sao Tome	101	3
Hong Kong	13	8.4	Tonga	101	3
Ireland	14	8	Zambia	101	3
Austria	15	7.9	Algeria	105	2.9
Germany	15	7.9	Argentina	105	2.9
Barbados	17	7.8	Kazakhstan	105	2.9
Japan	17	7.8	Moldova	105	2.9
Qatar	19	7.7	Senegal	105	2.9
UK	20	7.6	Benin	110	2.8
Chile	21	7.2	Bolivia	110	2.8
Belgium	22	7.1	Gabon	110	2.8
United States	22	7.1	Indonesia	110	2.8
Uruguay	24	6.9	Kosovo	110	2.8

France	25	6.8	Solomon Islands	110	2.8
Estonia	26	6.5	Ethiopia	116	2.7
Slovenia	27	6.4	Guyana	116	2.7
Cyprus	28	6.3	Mali	116	2.7
Emirates	28	6.3	Mongolia	116	2.7
Israel	30	6.1	Mozambique	116	2.7
Spain	30	6.1	Tanzania	116	2.7
Portugal	32	6	Vietnam	116	2.7
Botswana	33	5.8	Armenia	123	2.6
Puerto Rico	33	5.8	Eritrea	123	2.6
Taiwan	33	5.8	Madagascar	123	2.6
Bhutan	36	5.7	Niger	123	2.6
Malta	37	5.6	Belarus	127	2.5
Brunei	38	5.5	Ecuador	127	2.5
Korea	39	5.4	Lebanon	127	2.5
Mauritius	39	5.4	Nicaragua	127	2.5
Costa Rica	41	5.3	Syria	127	2.5
Oman	41	5.3	East Timor	127	2.5
Poland	41	5.3	Uganda	127	2.5
Dominica	44	5.2	Azerbaijan	134	2.4
Cape Verde	45	5.1	Bangladesh	134	2.4
Lithuania	46	5	Honduras	134	2.4
Macau	46	5	Nigeria	134	2.4
Bahrain	48	4.9	Philippines	134	2.4
Seychelles	49	4.8	Sierra Leone	134	2.4
Hungary	50	4.7	Togo	134	2.4

Jordan	50	4.7	Ukraine	134	2.4
Saudi Arabia	50	4.7	Zimbabwe	134	2.4
Czech	53	4.6	Maldives	143	2.3
Kuwait	54	4.5	Mauritania	143	2.3
South Africa	54	4.5	Pakistan	143	2.3
Malaysia	56	4.4	Cameroon	146	2.2
Namibia	56	4.4	Haiti	146	2.2
Turkey	56	4.4	Iran	146	2.2
Latvia	59	4.3	Ivory Coast	146	2.2
Slovakia	59	4.3	Libya	146	2.2
Tunisia	59	4.3	Nepal	146	2.2
Croatia	62	4.1	Paraguay	146	2.2
Ghana	62	4.1	Yemen	146	2.2
Samoa	62	4.1	Cambodia	154	2.1
Rwanda	66	4	Central African	154	2.1
Italy	67	3.9	Comoros	154	2.1
Georgia	68	3.8	Congo	154	2.1
Brazil	69	3.7	Guinea Bissau	154	2.1
Cuba	69	3.7	Kenya	154	2.1
Montenegro	69	3.7	Laos	154	2.1
Romania	69	3.7	New Guinea	154	2.1
Bulgaria	73	3.6	Russia	154	2.1
El Salvador	73	3.6	Tajikistan	154	2.1
Panama	73	3.6	Congo	164	2
Tobago	73	3.6	Guinea	164	2
Vanuatu	73	3.6	Kyrgyzstan	164	2

China	78	3.5	Venezuela	164	2
Colombia	78	3.5	Angola	168	1.9
Greece	78	3.5	Equatorial Guinea	168	1.9
Lesotho	78	3.5	Burundi	170	1.8
Peru	78	3.5	Chad	171	1.7
Serbia	78	3.5	Sudan	172	1.6
Thailand	78	3.5	Turkmenistan	172	1.6
Malawi	85	3.4	Uzbekistan	172	1.6
Morocco	85	3.4	Iraq	175	1.5
Albania	87	3.3	Afghanistan	176	1.4
India	87	3.3	Myanmar	176	1.4
Jamaica	87	3.3	Somalia	178	1.1
Liberia	87	3.3			

http://www.economywatch.com/economic-statistics/economic-indicators/Corruption_Perceptions_Index

ذ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

توانمندسازی نیروی کار با افزایش انگیزه، بهره‌وری و خلاقیت نیروی کار و ایجاد تناسب بین آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز پژوهشی با نیازهای بازار کار.

ذ-۲- توجیه بند

بحث در مورد توانمندسازی نیروی کار یک بحث جدی و روز در سطح جهان است. چنانچه توسعه‌ی پایدار مد نظر قرار بگیرد، نیروی کار باید کمترین مقدار خروج از بازار کار را داشته باشد. حمایت‌های فعال از نیروی کار (Active Labour Market Support) یکی از برجسته‌ترین اقدامات در چارچوب توانمندسازی نیروی کار است (۱). در دو دهه‌ی اخیر این سیاستها در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، بسیار گسترش یافته است هرچند که کشورهای عضو سازمان به فراخور وضعیت اقتصادی و اجتماعی خود، روشهای مختلف حمایت فعال را برگزیده‌اند. اقداماتی که در این بند از سیاست‌های کلی ذکر شده است، همه در شمار حمایت‌های فعال از بازار کار قرار دارد. تکیه بر نوآوری به عنوان محور

فعال سازی و توانمندسازی نیروی انسانی در واقع عاملی است که خلاقیت نیروی کار را افزایش می دهد و در نهایت به بالارفتن بازده نیروی انسانی در جریان فعالیت اقتصادی می انجامد.

یکی از ویژگی های حمایت‌های فعال این است که دو مبحث رفاه و اشتغال به صورت همراه و توأم با یکدیگر مطرح می شوند(۲). به این ترتیب در چارچوب حمایت فعال، احترام به کار و نیروی کار عاملی است که سبب می شود، کارکردن با افت رفاه یکسان تلقی نشود(۳).

از دیدگاه نظری، بخش مهمی از حمایت فعال در قالب آموزش، به ویژه آموزش‌های کاربردی، تجسم می یابد. دستاورد این آموزش‌ها باید بالابردن بهره‌وری و خلاقیت نیروی کار باشد(۴). تحقیقات مختلف در سال‌های اخیر نشان داده است که به صورت ویژه دو حمایت فعال از نوع ۱) آموزش با هدف بالابردن مهارت و ۲) استفاده از رویکرد فردیابی (Head Hunting) به جای شغل یابی در چارچوب بنگاه‌های کاریابی (Employment Agency) توانسته است در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه، در کاهش بی کاری، در سال‌های بعد از بحران اقتصادی ۲۰۰۷ میلادی، اثر مثبت داشته باشد(۵).

حمایت‌های فعال از بازار کار سبب بالارفتن انعطاف پذیری در جامعه هم می شود(۶) و (۷). این انعطاف پذیری می تواند عاملی در جهت تداوم تولید در جامعه باشد.

۱- بانک جهانی در اوایل هزاره ی حاضر پروژه ای در مورد انواع حمایت‌های فعال در بازار کار ایران تعریف کرد که بخش بزرگی از آن انجام شد، اما دولت جدیدی که به روی کار آمد، به عنوان یکی از نخستین اقدامات خود، به سازمان مدیریت و برنامه ریزی دستور داد که این پروژه متوقف شود. بقایای این تحقیق در مؤسسه ی دین و اقتصاد وجود دارد که نشان می دهد در ایران انواع حمایت‌های فعال کدام بوده است و در کدام موارد دستاورد این حمایت‌ها مثبت بوده است. مجری این پروژه فیروزه خلعت بری بوده است.

۲- این برداشت در اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز وجود دارد.

3- Bonoli, Giuliano. (2010). The political economy of active labour market policy. Reconciling Work and Welfare in Europe. A Network of Excellence of the European Commission's Sixth Framework Programme. REC-WP 01/2010.

4- Meager, Nigel. (2008). The Role of Training and Skills Development in Active Labour Market Policies. April. IES Working Paper: WP15. <http://www.employment-studies.co.uk/pdflibrary/wp15.pdf>

5- Nie, Jun and Ethan Struby. (2011). Would Active Labor Market Policies Help Combat High U.S. Unemployment? Federal Reserve Bank of Kansas City. <http://www.kansascityfed.org/publicat/econrev/pdf/11q3Nie-Struby.pdf>

6- Plougmann, Peter and Per Kongshøj Madsen. (2002). Flexibility, Employment Development and Active Labour Market Policy in Denmark and Sweden in the 1990s. CEPA Working Paper No. 2002-04. January. Center for Economic Policy Analysis. New School University. <http://politiquessociales.net/IMG/pdf/cepa200204.pdf>

7- Horn, Michael. (2010). The role of active labour market programs within a flexibility framework: A discussion paper for the Brotherhood of St Laurence Roundtable on Flexicurity. 24th June. Research and Policy Centre.

ر-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

بسترسازی برای تحرک نیروی کار ایرانی در سطح ملی و منطقه ای.

ر-۲- توجیه بند

یکی از روش های آموزش فراگیر، حضور در بازاری است که می تواند به نیروی کار امکان آموختن را بدهد. فعال شدن نیروی کار در سطح منطقه ای می تواند نوعی همترازی بین توانایی نیروی کار ایرانی و نیروی کار خارجی فراهم آورد. این کار می تواند به دلیل تجربه ای که به نیروی کار ایرانی می دهد، بر توانمندی نیروی کار بیافزاید. از دیدگاه نظری، حرکت نیروی کار می تواند عامل افزایش بازدهی باشد.

از دیدگاه نظری، ارتباط مثبت بین امکان حرکت نیروی کار و رشد اقتصادی توسط بومول مطرح شد و این نوشته به عنوان یکی از مراجع شناخت اهمیت توانمندی نیروی کار در حرکت از یک فعالیت به فعالیت دیگر قرار گرفت (۱). مبحث فراگیری از راه انجام کار (Learning by Doing) مبنای نظری مطلوبیت حمایت از نیروی کار ایرانی برای حرکت در سطح منطقه است. کنت ارو در سال

۱۹۶۲ میلادی نظریه‌ی فراگیری از راه انجام کار را بیان کرد (۲). این نظریه در ابعاد مختلف گسترش یافته است (۳)، (۴) و (۵) و مباحثی مانند فراگیری دانش فنی و فراگیری صادرات و فراگیری حضور در فعالیتهای مقیاس بزرگ را دربر گرفته است.

موضوع دیگری که می‌تواند مطلوبیت حمایت از بالابردن امکان حرکت نیروی کار ایرانی را نشان دهد، این نکته است که با این رویکرد، نرخ بیکاری در داخل کشور کاهش می‌یابد. در این حالت احساب بی‌نواهی (Misery) محدود می‌شود و رضایت عمومی در چارچوب گسترش سرمایه‌ی اجتماعی افزایش می‌یابد.

1- Baumol, W. J. (1967). Macroeconomics of unbalanced growth: The anatomy of urban crisis. The American Economic Review. Vol. 57. Issue 3. pp. 415-426. <http://piketty.pse.ens.fr/files/Baumol1967.pdf>

2- Arrow, Kenneth J. (1962). The Economic Implications of Learning by Doing. The Review of Economic Studies. Vol. 29. Issue 3. pp. 155-173. <http://ssrn.com/abstract=1506343>.

3- Parente, Stephen L. (1994). Technology Adoption, Learning-by-Doing, and Economic Growth. Journal of Economic Theory. Vol. 63. Issue 2. August. pp. 346-369. Available online 26th April 2002.

4- Chang, Yongsung; Joao F. Gomes; and Frank Schorheide. (2002). Learning-by-Doing as a Propagation Mechanism. March.

5- <http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CE8QFjAB&url=http%3A%2F%2Ffciteseerx.ist.psu.edu%2Fviewdoc%2Fdownload%3Fdoi%3D10.1.1.142.7793%26rep%3Drep1%26type%3Dpdf&ei=uCXBT7vpFNLegge45ejPCQ&usg=AFQjCNERN2OcmD2GNvFcmIfgmLpGKXkyvQ&sig2=VS6vnZ56-vEuQrHZOVRz-A>

6- Fernandes, Ana M. and Alberto E. Isgut. (). Learning-by-Doing, Learning-by-Exporting, and Productivity: Evidence from Colombia. The World Bank. <http://elibrary.worldbank.org/docserver/download/3544.pdf?expires=1338060025&id=id&accname=guest&checksum=596D4C54E289035EC4E5B04C27D67C0B>

ز-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تقویت سرمایه‌ی اجتماعی و نهادهای حامی کار و سرمایه‌ی ایرانی از طریق فعال‌سازی مردم نهادها و با استفاده از نظرات متخصصان و صاحب‌نظران در تصمیمات اقتصادی.

ز-۲- توجیه

توسعه‌ی پایدار در چارچوب تعامل چهار نوع سرمایه انجام می‌شود. این سرمایه‌ها عبارتند از: (۱) سرمایه‌ی انسانی، (۲) سرمایه‌ی مادی، (۳) سرمایه‌ی طبیعی و (۴) سرمایه‌ی اجتماعی. هر یک از این چهار سرمایه قادرند در مسیر توسعه‌ی اقتصادی- اجتماعی کشور، نقشی اثرگذار داشته باشند (۱). سرمایه‌ی اجتماعی در واقع یکی از سرمایه‌هایی است که به تدریج از اهمیت بیشتری در توسعه‌ی پایدار برخوردار شده است. حضور فعال جامعه در تصمیم‌گیریها و الگوسازیهای کشور در چارچوب مردم نهادها انجام می‌شود و در میان مدت بر اعتماد عمومی می‌افزاید.

از دیدگاه نظری، هیچ تعریف فراگیر و شناخته شده‌ای برای شناخت ابعاد سرمایه‌ی وجود ندارد و محققان و نهادهای مختلف تعریفهای گوناگونی از این سرمایه را ارائه کرده‌اند. با وجود این، با قاطعیت می‌توان گفت که سرمایه‌ی اجتماعی از پنداره‌ی روابط اجتماعی و اهمیت آن در زندگی جمعی ناشی می‌شود (۲). اقتصاددانان بر این باورند که توسعه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی می‌تواند با برقراری اعتماد و رونق اقتصادی همراه شود (۳) و (۴). مطالعات متنوعی که در مورد منطق نیاز به سرمایه‌ی اجتماعی صورت گرفته است، حضور این سرمایه را با عقلانیت سازگار شمرده است (۵). برخی بر این باورند که سرمایه‌ی فرهنگی را می‌توان به عنوان یک ستون توسعه‌ی پایدار محسوب کرد (۶) که در هر صورت این سرمایه یکی از اصلی‌ترین اجزای سرمایه‌ی اجتماعی است.

یکی از ویژگی‌های حضور سرمایه‌ی اجتماعی، ایجاد زمینه برای فرهنگ‌سازی است. اعتمادی که از گسترش سرمایه‌ی اجتماعی حاصل می‌شود، زمینه را برای باور گفته‌های جمعی فراهم می‌سازد. در این چارچوب می‌توان از مسائلی مانند احترام به تولید ملی نام برد. وقتی سرمایه‌ی اجتماعی توسعه یابد، تولیدکننده‌ی محصولات ایرانی هم وظیفه‌ی اجتماعی خود می‌داند که محصولی در خورد شأن مردم جامعه تولید کند و از تقلب و کج‌نمایی بپرهیزد.

ایجاد فرهنگ مصرف محصولات ملی، در واقع ایجاد نوعی غرور ملی است که به برنامه‌ریزی ویژه نیاز دارد. در این چارچوب الگوی ژاپن می‌تواند مفید باشد (۷)

هرچند که الگوپردازی از کشورهای مختلف می‌تواند باید با دقت انجام شود. قدر مسلم، نباید تصور کرد که فقط با یک تبلیغ یا چند شعار و اعلامیه می‌توان وضعیت فرهنگی را تغییر داد.

در بین کشورهای مختلف جهان هم مواردی وجود دارد که برنامه‌های تشویق جامعه به مصرف محصولات ساخت داخل تدوین شده است (۸). برنامه‌های مختلفی وجود دارد که جامعه را به احترام به محصولات ساخت داخل و هویت برمی‌انگیزد (۹). همه‌ی این برنامه‌ها بر پایه‌ی گسترش سرمایه‌ی اجتماعی به شکلهای مختلف، طراحی می‌شود.

1- طباطبایی، رویا و همکاران. (۱۳۹۰). ساخت شاخص ترکیبی توسعه از منظر سند چشم‌انداز و ارزیابی چهار سال اول اجرای سند چشم‌انداز. پیمانکار: مرکز تحقیقات استراتژیک. کارفرما: کمیسیون نظارت دبیرخانه‌ی مجمع تشخیص مصلحت نظام. پاییز.

2- Dasgupta, Partha and Ismail Serageldin. (1999). Social Capital: A Multifaceted Perspective. World Bank. Publication No. 17972. ISBN 0-8213-4562-September. http://www.exclusion.net/images/pdf/778_pucaf_cover_index.pdf

3- Dasgupta, Partha. (2002). Social Capital and Economic Performance Analytics. January. http://www.eui.eu/Personal/Guiso/Courses/Lecture%206/Dasgupta_social_capital.pdf

4- Fu, Qianhong. (2004). Trust, Social Capital, and Organizational Effectiveness. Major paper submitted to the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Public and International Affairs.

<http://www.ipg.vt.edu/papers/qhfumajorpaper.pdf>.

5- Dasgupta, Partha and Ismail Serageldin. (1999). Social Capital: A Multifaceted Perspective. World Bank. Publication No. 17972. ISBN 0-8213-4562-September. http://www.exclusion.net/images/pdf/778_pucaf_cover_index.pdf

6- Dasgupta, Partha. (2002). Social Capital and Economic Performance Analytics. January. http://www.eui.eu/Personal/Guiso/Courses/Lecture%206/Dasgupta_social_capital.pdf

7- Fu, Qianhong. (2004). Trust, Social Capital, and Organizational Effectiveness. Major paper submitted to the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Public and International Affairs. <http://www.ipg.vt.edu/papers/qhfumajorpaper.pdf>

8- Ciaccio, Simona Di. (2005). Social Capital: Social Relations and Economic Rationality. Crossroads. Vol. 5. No. 1. pp. 43-77. ISSN 1825-7208. http://www.webasa.org/Pubblicazioni/Di_Ciaccio_2005_1.pdf

9- Nurse, Keith. (2006). Culture as the Fourth Pillar of Sustainable Development. Commonwealth Secretariat. Malborough House. June. <http://www.fao.org/-SARD/common/ecg/2785/en/Cultureas4thPillarSD.pdf>

10- Takeuchi, Mito. The Reinforcement of Cultural Nationalism in Japan: An investigation of Japaneseness and “the Notebook for the Heart”. http://www.tru.ca/-jsac2006/pdf/jsac2006_proceedings_mito_takeuchi_manuscript.Pdf

11-Ciorasteanu, Gianina and Gica Culita. (). A Program that Support the Romanian Products an Important Factor to Stimulate Consumption of National Products. <http://fse.tibiscus.ro/anale/Lucrari/095.pdf>

12- Kasperczyk, Dipl.-Biol. Nadja; Dr.-Ing. Ulrich Gehrein; Dipl.-Geogr. Marco Neef. (2009). Comparative study of Models and approaches of “Eco-provinces and Eco-cities” Frankfurt/Main. October. Institut für Ländliche Strukturforshung. an der Johann Wolfgang Goethe-Universität. Frankfurt am Main.

http://www.bfn.de/fileadmin-/MDB/images/themen/internationalnatschutz/6_Comparative_Study__Europe.pdf

ژ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

جلوگیری از اتلاف منابع کار و سرمایه ی ایرانی از طریق اقداماتی مانند ارائه ی خدمات فنی و مشاوره ای فرابنگاهی و ارتقاء بازده اقتصادی در بخشهای مختلف اقتصادی.

ژ-۲- توجیه بند

در ایران و بیشتر کشورهای در حال توسعه، نیروی کار متخصص به نسبت محدود است و زمانی که این نیرو در استخدام یک بنگاه یا نهاد خاص قرار می‌گیرد، آن بنگاه توانایی استفاده‌ی کامل از توانمندی آن نیروی کار را ندارد. برای جلوگیری از اتلاف توانایی نیروهای متخصص و در عین حال بالابردن بازدهی آنها در جامعه، می‌توان با توافق بنگاههای استخدام‌کننده، مردم نهادهای تخصصی متشکل از این نیروها به وجود آید که آنها بتوانند خدمات خود را فرابنگاهی ارائه بدهند و در مقام مردم نهادهای تخصصی به کل کشور خدمت برسانند. این کار سبب می‌شود که بازدهی نیروی کار افزایش یابد.

وضعیت مشابهی در مورد ماشین‌آلات تخصصی و امکانات تخصصی موجود در کشور وجود دارد. به عنوان مثال ظرفیت سالن رنگ در تعدادی از خودروسازیهای کشور بیش از ظرفیت تولید آنها است و این بنگاهها قادرند ظرفیت اضافی خود را در اختیار سایر خودروسازان بگذارند تا آنها نیازی به سرمایه‌گذاری اضافی نداشته باشند. این رفتار تا حدودی در بخش خودروی کشور مشاهده می‌شود ولی روش مورد بحث به سایر صنایع گسترش نیافته است.

از دیدگاه نظری، افزایش بازدهی با ادغام بازار روشی است که نیاز به سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد و از این راه می‌تواند بازدهی سرمایه‌های موجود در اقتصاد را افزایش بدهد. استفاده از شیوه‌هایی مانند تشکیل تعاونی ماشین‌آلات (Machinery Cooperative) می‌تواند بازدهی ماشین‌آلات را به بالاترین حد برساند و در عین حال دوره‌ی زمانی مورد نیاز برای نوسازی تجهیزات را کاهش بدهد (۱). مطالعات کاربردی مختلفی وجود دارد که نشان می‌دهد تشکیل شبکه‌های تعاونی برای ماشین‌آلاتی که بتوانند چندمنظوره مورد استفاده قرار بگیرند، از منظر اقتصادی سودآور است (۲). روشهایی مانند تقسیم زمان بهره‌برداری از ماشین‌آلات هم می‌تواند در این راستا مطرح بشود (۳).

الگوی مشابهی را می‌توان در مورد نیروی کار متخصص مورد استفاده قرار داد و پرداخت دستمزد به این نیرو بر اساس زمان استفاده یا زمان قرارداد انجام می‌شود. در این صورت دامنه‌ی استفاده از متخصصان در بخشهای مختلف گسترش می‌یابد. با این کار از یک سو اقتصاد از خدمات تخصصی بهره‌مند می‌شود و از سوی دیگر دستمزد پرداختی به نیروی متخصص در حدی افزایش می‌یابد که رضایت این نیرو را تأمین می‌کند و انگیزه‌ی مهاجرت متخصصان را کاهش می‌دهد.

13- Using the Machinery Cooperative Template to Investigate the Feasibility of a Machinery Cooperative. <http://agecon.okstate.edu/coops/files/Guide%20to%20Using%20the%20Machinery%20Cooperative%20Feasibility%20Template.pdf>

14- Long, Garret and Phil Kenkel. (2007). Feasibility of Machinery Cooperatives in the Southern Plains Region. Department of Agricultural Economics. Oklahoma State University. Annual Meeting of Southern Agricultural Economics Association. Mobile. Alabama. 4th to 7th February. <http://ageconsearch.umn.edu/bit-stream/34832/1/sp07lo02.pdf>

15- Jeong, In-Jae and V. Jorge Leon. (2004). A Single-Machine Distributed-Scheduling Methodology Using Cooperative-Interaction Via Coupling-Agents. 21st March. http://etidweb.tamu.edu/leon/papers/CICA_IP_Single.pdf

س-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

گسترش تنوع ابزارهای سرمایه گذاری در بازار سرمایه و تکمیل ساختارهای آن، و اعمال سیاستهای تشویقی برای حضور عموم مردم و سرمایه گذاری منطقه ای در بازار سرمایه.

س-۲- توجیه بند

بازار سرمایه در تمام جهان یکی از بزرگترین و مفیدترین ساختارهای تأمین منابع برای فعالیتهای اقتصادی است. هر قدر تنوع ابزار و امکانات این بازار گسترده تر باشد، کارایی آن در تجهیز منابع برای نیازهای بخش تولید بیشتر می شود. مطالعه ای گسترده ای در مورد وضعیت بازار سرمایه ی ایران، شامل ابعاد نظری و الزامات، هم در چارچوب فعالیت در بازار سرمایه ی اسلامی و هم در قالب فعالیت به شکل بازار سرمایه ی متعارف، صورت گرفته است که موارد مختلف را به دقت بررسی کرده است (۱).

۱- خلعت بری، فیروزه. (۱۳۹۱). نقدی بر دستاوردهای همایش بازار سرمایه در ایران سال ۱۴۰۴ و ادامه ی راه. دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام. کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری.

ش-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تشویق ورود سرمایه های ایرانی به حوزه ی سرمایه گذاریهای خطرپذیر متضمن تحقیق و توسعه، از طریق تأسیس صندوقهای شراکت در سرمایه گذاری و حمایتهای قانونی برای محققان و سرمایه گذاران این حوزه.

ش ۲- توجیه بند

اگر قرار باشد نوآوری مبنای توسعه‌ی ملی شود، لازم است سرمایه‌ها به حوزه‌هایی که خطرپذیری بیشتری دارند نیز راه یابند. مطالعات کاربردی نشان می‌دهد که هر قدر سرمایه‌های خطرپذیر بیشتری برای نوآوری حضور بیابند، سرعت نوآوری با شدت بیشتر افزایش می‌یابد (۱) و (۲).

در مورد سرمایه‌های خطرپذیر، قاعده‌های کلی سرمایه‌گذاریهی متعارف چندان کاربرد ندارد و در بیشتر موارد، سرمایه‌گذاران عادی رغبتی به حضور در بازارهای خطرپذیر ندارند. با وجود این اگر ساماندهی بازار سرمایه‌های خطرپذیر به شکلی شفاف باشد و پوشش‌های قانونی برای محققان و سرمایه‌گذاران فراهم شود، این بخش هم می‌تواند فعالیت داشته باشد (۳). با ساماندهی بازار سرمایه‌های خطرپذیر، شدت نوآوری می‌تواند افزایش یابد که این امر خود به تشدید توسعه‌ی ملی و بالا رفتن تولید ملی کمک می‌نماید.

سرمایه‌گذاران فعال در بازارهای خطرپذیر قادرند راهبرد نوآوری را متحول نمایند و بر مسیر تحولات نوآوری تأثیر بگذارند (۴). از این منظر، سرمایه‌گذارانی که در این بازار حضور دارند، باید از گروهی باشند که از کم و کیف فعالیت‌های تحقیقاتی در بخش سرمایه‌گذاری خود مطلع باشند. شاید این ویژگی عاملی باشد که سبب محدود شدن ورود سرمایه به بازارهای خطرپذیر شده باشد. با وجود این، در سال‌های اخیر نهادهای سرمایه‌گذار در بازارهای خطرپذیر توانسته‌اند با گسترش طیف سرمایه‌گذاری خود، منابع قابل ملاحظه‌ای از بازارهای مالی را به دست آورند.

16- Kortum, Samuel and Josh Lerner. (2000). Assessing the contribution of venture capital to innovation. RAND Journal of Economics. Vol. 31. No. 4. Winter. pp. 674-692. http://www2.sa.unibo.it/summer/testi/6_calderini-kortum.pdf

17- Bertoni, Fabio; Massimo G. Colombo; Diego D'Adda; Samuele Murtinu and Politecnico di Milano. (2010). Venture capital financing and innovation in European New Technology-Based Firms: alongitudinal analysis on the role of the type of investor. 2nd Conference on corporate R&D (CONCORD). http://iri.jrc.ec.europa.eu/concord-2010/papers/bertoni_colombo.pdf

18- Metrick, Andrew. (2007). Venture Capital and Finance of Innovations. ISBN-13: 978-0-470-07428-2 (cloth). ISBN-

10: 0-470-07428-0 (cloth). <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN027464.pdf>

19- Da Rin, Marco and María Fabiana Penas. (2007). The Effect of Venture Capital on innovation Strategies. National Bureau of Economic Research. Working Paper No. 13636. November. <http://www.nber.org/papers/w13636>
Also: <http://www.nber.org/papers/w13636.pdf>

ص-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

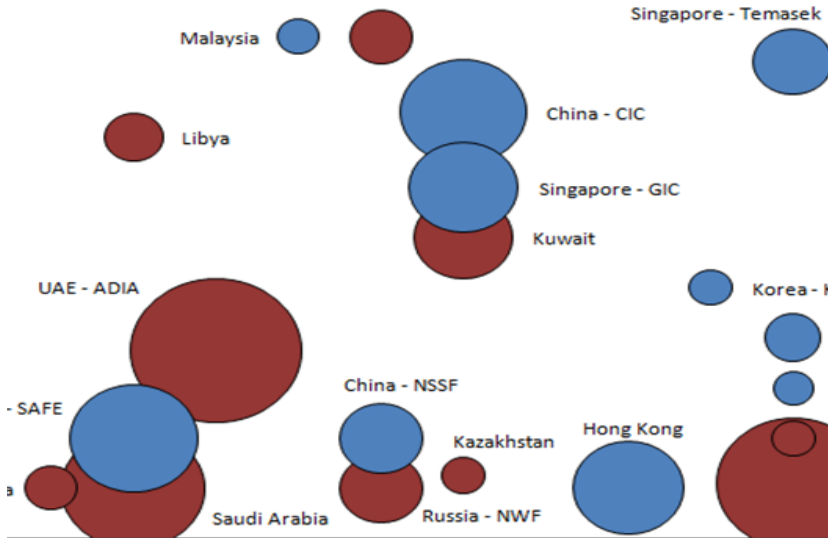
کارآمدسازی مدیریت منابع موجود در صندوق توسعه ملی در تولید.

ص-۲- توجیه بند

مدیریت صندوق های ثروت حاکمیتی که در واقع سهم نسلهای آینده را از ثروتهای موجود کشور، به شکل شفاف و بهینه محفوظ می نماید، موضوعی است که در کشورهای مالک منابع طبیعی پایان پذیر از اهمیت خاصی برخوردار است (۱). بخش بزرگی از صندوقهای ثروت حاکمیتی، در چارچوب بهره برداری صیانتی از منابع طبیعی ایجاد شده اند ولی تعداد زیادی از این صندوقها هم فقط با هدف ایجاد پایگاه های ثروت برای نسلهای آینده به وجود آمده اند، و منابع آنها با ثروت های طبیعی ارتباطی ندارد. این امر نشان می دهد که با بالا رفتن آگاهی و شناخت نسبت به توسعه ی پایدار، حاکمیت ها کوشیده اند تا نگرشی پایدار و درازمدت، و فراتر از آن چه دولتها در دوره ی تصدی خود می توانند مطرح کنند، به وضعیت نسلهای آینده داشته باشند.

در نمودار زیر تصویر تعدادی از صندوقهای ثروت حاکمیتی در ژانویه ی سال ۲۰۱۱ میلادی، به تفکیک منبع درآمدی صندوق (کالا و غیرکالا)، راهبرد سرمایه گذاری (راهبردی تا انفعالی) و ماهیت عملیات صندوق (شفاف تا غیرشفاف) نشان داده شده است. اگرچه حجم ثروتهای حاکمیتی حاصل از منابع طبیعی به مراتب بیش از سایر انواع ثروتهای حاکمیتی است، وجود ثروتهای حاکمیتی غیر وابسته به منابع فسیلی را نیز نمی توان دست کم گرفت. در مواردی هم کشورها صندوقهای حاکمیتی متکی به ثروتهای پایان پذیر و حاصل از داراییهای تولیدشدنی را در کنار هم ایجاد کرده اند. این امر نشان می دهد که به تدریج جایگاه صندوقهای ثروتهای حاکمیتی، خارج از چارچوب منابع طبیعی پایان پذیر، شکل پذیرفته است.

توزیع صندوقهای ثروت حاکمیتی به تفکیک منبع ثروت و راهبرد سرمایه‌گذاری

صندوقهای ثروت حاکمیتی قادرند در فعالیتهای مختلف سرمایه‌گذاری نمایند و هیچ محدودیتی جهت سرمایه‌گذاری در داخل کشور ندارند. اولویت این صندوقها دستیابی به بیشترین بازده برای نسلهای آینده است. از این لحاظ، اداره‌ی صندوقها به دست دولتها سپرده نمی‌شود. در جدول زیر وضعیت صندوقهای ثروت حاکمیتی و مشخصات کلی آنها آورده شده است. همانطور که در جدول دیده می‌شود، کشورها می‌توانند چندین صندوق داشته باشند که هر یک به فعالیتی خاص خود بپردازد.

مشخصات صندوقهای ثروت حاکمیتی و زمینه ی تأمین منابع در آنها

country	Abbreviation	Fund	Asset \$Billion	Inception	Origin
Emirates	ADIA	Abu Dhabi Investment Authority	627	1976	Oil
Norway	GPF	Government Pension Fund - Global	611	1990	Oil
China	SAFE	SAFE Investment Company	567.9	1997	Non-commodity
Saudi Arabia	SAMA	SAMA Foreign Holdings	532.8	n/a	Oil
China	CIC	China Investment Corporation	409.6	2007	Non-commodity
Korea	NPS	National Pension Service of Korea	300	1988	Non-commodity
Kuwait	KIA	Kuwait Investment Authority	296	1953	Oil
Hong Kong	HKMA	Hong Kong Monetary Authority Investment Portfolio	293.3	1993	Non-commodity
Singapore	GIC	Government of Singapore Investment Corporation	250	1981	Non-commodity
Singapore	TH	Temasek Holdings	157.2	1974	Non-commodity
Russia	RNWF	National Welfare Fund	149.7	2008	Oil
China	NSSF	National Social Security Fund	146.5	2000	Non-commodity
Qatar	QIA	Qatar Investment Authority	100	2003	Oil
Australia	AFF	Future Fund	80	2004	Non-commodity
Emirates	ICD	Investment Corporation of Dubai	70	2006	Oil
Libya	LIA	Libyan Investment Authority	65	2006	Oil
Emirates	IPIC	International Petroleum Investment Company	58	1984	Oil
Algeria	RRF	Revenue Regulation Fund	56.7	2000	Oil

Emirates	MDC	Mubadala Development Company	48.2	2002	Oil
South Korea	KIC	Korea Investment Corporation	43	2005	Non-commodity
Kazakhstan	KNF	Kazakhstan National Fund	38.6	2000	Oil
Malaysia	KN	Khazanah Nasional		1993	Non-commodity
Azerbaijan	SOFAZ	State Oil Fund of the Republic of Azerbaijan	30.2	1999	Oil
Ireland	NPRF	National Pensions Reserve Fund	30	2001	Non-commodity
Brunei	BIA	Brunei Investment Agency	30	1983	Oil
France	SIF	Strategic Investment Fund	28	2008	Non-commodity
America	PSF	Permanent School Fund	24.4	1854	Public Lands
Iran	NDF	National Development Fund	23	1999	Oil
Chile	SESF	Social and Economic Stabilization Fund	21.8	1985	Copper
New Zealand	NZSF	New Zealand Superannuation Fund	15.9	2003	Non-commodity
Canada	AHSTF	Alberta's Heritage Savings Trust Fund ^[14]	15.4	1976	Oil
America	PUF	Permanent University Fund	12.8	1876	Public Lands
Brazil	SFB	Sovereign Fund of Brazil	11.3	2009	Non-commodity
Timor Leste	TLPF	Timor-Leste Petroleum Fund	9.9	2005	Oil & Gas
Bahrain	MHC	Mumtalakat Holding Company	9.1	2006	Oil
Oman	SGRF	State General Reserve Fund	8.2	1980	Oil & Gas
Saudi Arabia	PIF	Public Investment Fund	5.3	2008	Oil
China	CADF	China-Africa Development Fund	5	2007	Non-commodity

America	PWMTF	Permanent Wyoming Mineral Trust Fund	4.7	1974	Minerals
Tobago	HSF	Heritage and Stabilization Fund	2.9	2000	Oil
America	ATF	Alabama Trust Fund	2.5	1985	Oil & Gas
Italy	ISF	Italian Strategic Fund	1.4	2011	Non-commodity
Nigeria	NSIA	Nigerian Sovereign Investment Authority	1	2011	Oil
Venezuela	FEM	FEM	0.8	1998	Oil
Vietnam	SCIC	State Capital Investment Corporation	0.5	2006	Non-commodity
Kiribati	RERF	Revenue Equalization Reserve Fund	0.4	1956	Phosphates
Gabon	GSWF	Sovereign Fund of the Gabonese Republic	0.4	1998	Oil
Indonesia	GIU	Government Investment Unit	0.3	2006	Non-commodity
Mauritania	NFHR	National Fund for Hydrocarbon Reserves	0.3	2006	Oil & Gas

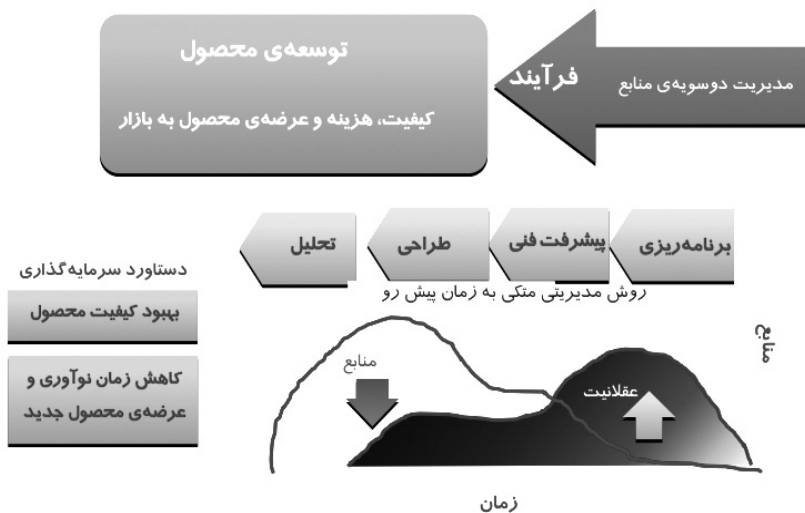
در ایران صندوق توسعه ملی یک نمونه از صندوق ثروت حاکمیتی است. این صندوق می تواند جهت توسعه ملی به کار گرفته شود و در وضعیت بازده مساوی، منابع خود را به بخش های تولیدی ملی تخصیص دهد. برنامه ریزی برای حمایت از فعالیتهای برتر تولیدی می تواند در چارچوب صندوق توسعه ملی انجام شود. در این چارچوب، منابع سرمایه گذاری باید برگشت داده شود و بنابراین صندوق می تواند در فعالیتهای مشارکت کند که بازده کافی داشته باشند.

جهت بهبود سرمایه گذاری در صندوقهای ثروت حاکمیتی ضروریست این صندوقها چنان تجهیز شوند که منابع خود را صرف فعالیتهایی کنند که عامل نوآوری، افزایش بهره وری و بالا رفتن قدرت رقابت می شوند و در چارچوبهای ذکر شده می توانند رشد متکی به توانایی رقابت را تشویق نمایند. در این راستا لازم است سیاستگذاران و برنامه ریزان مسئول سرمایه گذاری در صندوقهای ثروت حاکمیتی به این نکته عنایت کنند که بین سرمایه گذاری مولد (productive) (investment) و هزینه کردن مصرفی (consumptive spending) تفاوت بسیار زیادی وجود دارد. در جریان سرمایه گذاریهای مولد، هزینه کردن در جهتی انجام می شود که در نهایت به بالا رفتن ظرفیت تولیدی جامعه می انجامد

و امکان رشد اقتصادی را زیاد می‌کند. حاصل این وضعیت افزایش درآمدهای آتی در کشور است. در مورد هزینه کردن مصرفی، هزینه‌های دولت برای برآوردن نیازهای جاری صورت می‌گیرد و کالا و خدمات خریداری شده در بودجه، صرف برآورده شدن نیازهای مصرفی جامعه می‌شود.

با عنایت به این که صندوقه‌ای ثروت حاکمیتی معطوف به آیندگان هستند، سرمایه‌گذاریهایی آنها باید از نوع سرمایه‌گذاریهایی مولد باشد، و پرهیز از هزینه کردن مصرفی باید به طور جدی پیگیری گردد. نمودار مربوطه نشان می‌دهد که چنانچه صندوقه‌های ثروت حاکمیتی بخواهند در چارچوب بالابردن بازدهی اقتصاد ملی فعال شوند، لازم است در تمام زمینه‌های مربوط به ایجاد نوآوری فعال شوند تا دستاورد سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته، بهبود کیفیت محصول باشد.

رویکردی که در آن کل زنجیره‌ی فعالیت در سرمایه‌گذاری مد نظر قرار می‌گیرد تا دستاوردهای متکی به نوآوری در کوتاهترین زمان ممکن حاصل شود، مدیریت متکی به زمان پیش رو (Frontloading Management) نامیده می‌شود. این رویکرد را ژاپنی‌ها برای توسعه‌ی نوآوری مورد استفاده قرار دادند و از آن نتیجه‌ی مثبتی به دست آوردند. اگر صندوق توسعه‌ی ملی در سرمایه‌گذاریهایی مربوط به آینده‌ی کشور از این رویکرد تبعیت کند، ظرف مدت کوتاهی خواهد توانست دستاورد سرمایه‌گذاریهایی انجام شده را دریافت کند. قابل توجه است که مدیریت متکی به زمان پیش رو، مدیریتی بر پایه‌ی محصول است و این نگرش به انواع سرمایه‌گذاری می‌تواند عامل توسعه‌ی محصولات جدید در بنگاه‌های اقتصادی کشور باشد (۳) و (۴).

۱- خلعت بری، فیروزه. (۱۳۸۹). طرحی برای مدیریت و نظارت بر اجرای سیاست های کلی مربوط به نظام و درآمد های ارزی. دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام. کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و اداری.

2- Atkinson, Robert; Matt Hourihan; Val Giddings; Jesse Jenkins; Matthew Stepp; Devon Swezey. (2011). Taking on the Three Deficits: An Investment Guide to American Renewal. The Information Technology and innovation Foundation (ITIF) and The Breakthrough Institute. November. <http://www.itif.org/files/2011-taking-three-deficits.pdf>

3- Uehara, Osamu (Sam). (2005). New Product Development: Frontloading Management. Presented at the 91st Annual International Supply Management Conference. May.

4- <http://www.ism.ws/files/Pubs/Proceedings/GIUehara.pdf>.

5- European Economic and Social Committee. (2010). World-Class R&D. EU-Japan Center for Industrial Cooperation. Seminar Report. October. http://documents.eu-japan.eu/seminars/europe/wcm_rd/report.pdf.

ض-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات برای تسهیل فعالیت در بخش های تولیدی در سطح ملی با رویکرد ثبات نسبی در قوانین.

ض-۲- توجیه

ماهیت نظام توزیع و کارآمد کردن آن، به ساخت ارتباط بین واسطه ها و ماهیت و سهولت دسترسی تولید به بازار اشاره دارد. بهینه نمودن ساخت شبکه ی توزیع به بررسی و الگوسازی نیاز دارد (۱) و (۲). ایجاد شبکه های کارآمد برای عرضه ی کالا و خدمات به بازارها می تواند موجب توزیع دقیق و بهینه سود شود، و در عین حال متقاضیان را نیز اقناع و راضی می نماید. تعدد واسطه ها همیشه عامل کندی گردش مالی است و در نهایت انگیزه ی سوددهی را کاهش می دهد.

مطالعه ی کاربردی در مورد کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه نشان می دهد که شبکه ی توزیع سهمی در حد ۱۰ درصد محصول ناخالص داخلی این کشورها را به خود اختصاص داده است. این سهم عاملی است که به اصلاح ساخت این بخش توجه شود (۳).

1- Procter & Gamble Eurocor. (2010). Tomorrow's Supply Networks: Sustainability and Growth without Trade off. March. <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/801DB06A-7EBE-48BD-9AB7-4F6FBE7-C94E2/0/SummaryPGSupplyNetworkForumFeb2010.pdf>

2- Martel, Alain and Uday Vankatadri. (1999). Optimizing Supply Network Structures Under Economies of Scale. CENTOR Research Center. January. http://www.fsa.ulaval.ca/personnel/martela/Papers/iepm99_paper.pdf

3- Boylaud, Olivier and Giuseppe Nicoletti. (2001). Regulatory Reform in Retail Distribution. OECD Economic Studies No. 32, 2001/I. OECD. <http://www.oecd.org/dataoecd/30/52/2732142.pdf>.

ظ-۱- متن پیش نویس سیاست کلی

گسترش منابع مالی و کارآمدسازی مدیریت آن در جهت افزایش ظرفیت تولید ملی و کاهش هزینه های تأمین مالی مورد نیاز، به ویژه با ساماندهی، گسترش و حمایت از نهادهای مالی توسعه ای و بیمه ای.

ظ-۲- توجهیه

بهبودسازی روند تخصیص منابع مالی در جهت افزایش تولید ملی و نهادهای پشتیبان آن.

۱۰- اجرایی کردن بندهای پیش نویس سیاستهای کلی

جهت اجرایی کردن بندهای پیش نویس ضروریست اقدامات مورد نیاز در هر بند با دقت مشخص شود. این اقدامات می تواند توسط دولت برنامه ریزی شود و در چارچوب برنامه های اقتصادی و بودجه های سالانه به آنها پرداخته شود. علی رغم این امر، به نظر می رسد که ایجاد نوعی الزام و تعهد قانونی به اجرای این سیاستها ضرورت داشته باشد. نکته ی حایز اهمیت آن است که منابع دولت به چه میزانی بایستی صرف اهداف حاکمیتی شود، و چه میزان از منابع دولت می تواند به اهداف مربوط به قوه ی مجریه اختصاص داده شود.

جهت نظارت بر حسن اجرای این سیاستها و حصول اطمینان از عملکرد حوزه اقتصاد در چارچوب موردنظر، ضروریست یک پایگاه نظارتی جهت نظارت بر حسن اجرای سیاستهای کلی تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی ساماندهی گردد. این پایگاه باید از مسوولین برگزیده در سه قوه و مجمع تشخیص مصلحت

نظام تشکیل شود و دبیرخانه ی آن نیز در کمیسیون نظارت دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام مستقر گردد. کلیه ی نهادهایی که به نوعی برای تنظیم جریان اجرایی شدن بندهای مختلف این سیاستها مشارکت دارند، باید فعالیتهای خود را با این پایگاه نظارتی هماهنگ نمایند.

توجیه وجود این پایگاه آن است که اجرای دقیق سیاست های کلی به نظارت نیاز دارد. نظارت بر اجرای سیاست های کلی در شمار و ظایف تفویضی به مجمع تشخیص مصلحت نظام است. بنابراین مقام رهبری می تواند در موارد ویژه امر نظارت را به گروههای دیگر بسپارد. کمیسیون نظارت در نمودار سازمانی دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام، عهده دار وظیفه ی نظارت شده است. این بند خواهان برخورد تخصصی به نظارت بر سیاست های کلی نظام در مورد تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ی ایرانی شده است تا فعالیت نظارت به صورت سازمان یافته انجام شود. با عنایت به ماهیت به نسبت درازمدت این سیاست ها هم، وجود یک مجموعه ی تخصصی در دبیرخانه ی مجمع تشخیص مصلحت نظام می تواند کارآیی اجرایی سیاست ها را افزایش بدهد. به همین دلیل هم دبیرخانه ی پایگاه در کمیسیون نظارت پیش بینی شده است.

فهرست منابع و مآخذ:

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- سیاست های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی
- اسناد برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی
- پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)
- رضایی میرفغاند، محسن و علی مبینی دهکردی (۱۳۸۵)، ایران در افق چشم انداز، انتشارات اندیکا، تهران.
- سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.